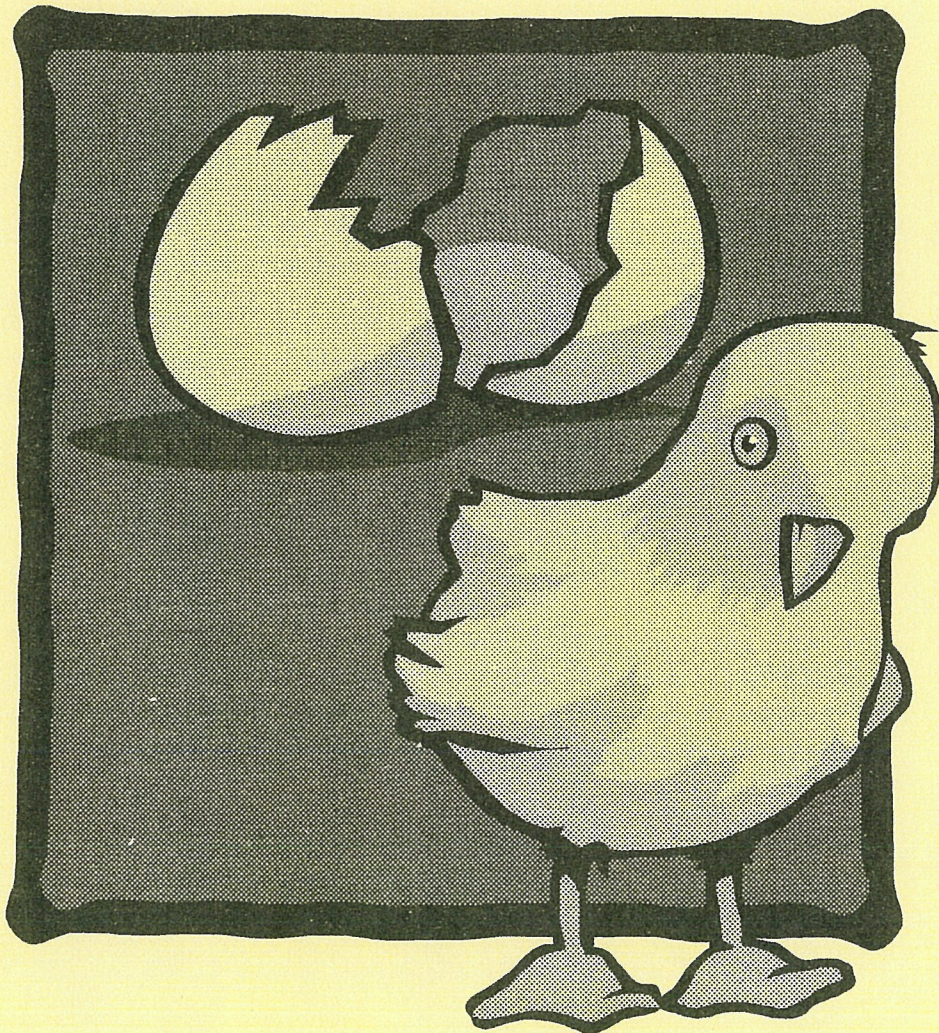

SMIH-Nytt

Nr. 1/1998, vol. 23

*Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag*

SMH på NETTET:

SMHs diskusjonsgruppe på Internett er nå blitt nordisk:

Slik blir du medlem:

Send e-mail til:	listserv@sprwww.spri.se
Subject:	Ikke skriv noe her
Første linje:	Subscribe MEDBIBL Fornavn Etternavn

Medlemmer av den tidligere SMH-listen er automatisk medlemmer av MEDBIBL.

Adressen til SMH's hjemmeside:

<http://www.ub.uio.no/umed/psykiat/smh.htm>

Bruk hjemmesiden og MEDBIBL-listen - her finner dere den nyeste medlemsinformasjonen om kurs, møter, reisebidrag osv.

Gå gjerne inn på EAHIL's side samtidig!

Nytt fra Styret

Årsmøtet er gjennomført, og styret har konstituert seg for 1998. Sammensetting av styre og komiteer finner du på innsiden av omslaget bakerst i dette nummer.

Virkeplanen uttrykker tydelig at SMH og SMH's medlemmer går et aktivt år i møte. Regnskap og budsjett viser en solid økonomi som gir rom for aktiviteter. Særlig ønsker vi å satse på kompetansebygging for medlemmer, styre og redaksjonskomite ved å holde kurs og seminarer. Kurskomiteen og styret vil gjerne ha innspill fra medlemmene om hva slags kurs det er ønsket om, slik at vi kan komme behovene best mulig i møte.

Det første og kanskje største SMH-arrangementet vi ser frem til er seminaret i Kristiansand i april. Vi håper å se mange SMH'ere der – og vi håper likeledes at mange har anledning til å delta på NBF's landsmøte etterpå, hvor Strukturkomiteens forslag og dermed spesialgruppens skjebne skal behandles. Delta på møtet og gi din stemme!

Nordisk diskusjonsliste og hjemmeside

Den nordiske diskusjonslisten MED-BIBL er nå etablert, se Arne Jakobsen's artikkel i dette nummer av SMH-Nytt. Vi oppfordrer alle til å bruke listen og til å bruke SMH's hjemmeside for å få informasjon om medlemssaker! Etter hvert vil vi gå mer og mer over til å bruke denne som informasjonskanal til medlemmene.

Kursvirksomhet

Web-publisering vil bli tema både for medlemskurs og for ekstrakurs for styre og redaksjonskomite – dette er et område hvor behovet for bedre kompetanse er stort! Hvis du har behov for kurs i MESH, NLM og Medline kan du henvende deg til Elisabeth Husem, vi har mulighet for å arrangere "skreddersyde" kurs for små grupper. 2-3 medlemskurs er planlagt høsten 98, foruten web-publisering tenker vi på digitalisering av bibliotek og kompetanseplanlegging. Men som sagt: kom gjerne med innspill, enten til kurskomiteen eller til styret!

Reis til Utrecht!

EAHIL's konferanse i Utrecht i juni har et spennende og innholdsrikt program. Du må ikke være medlem av EAHIL for å delta, og vi oppfordrer alle som har mulighet til det å benytte denne anledningen til faglig oppdatering og impulser fra vårt europeiske fagmiljø.

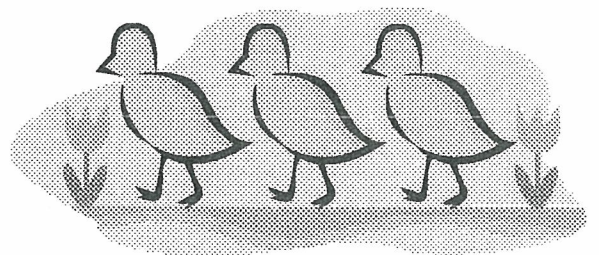
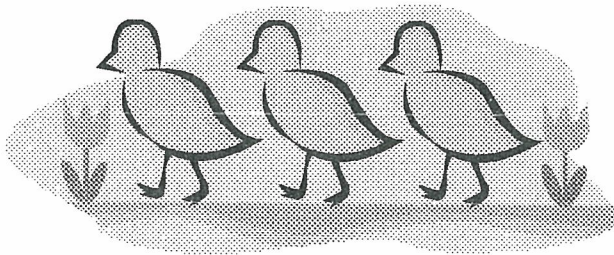
Reisestipend

Er ikke alltid like lett å få fra arbeidsstedet, og vi minner om at det er mulig å søke om bidrag fra SMH. I år har vi satt søknadsfrist til 15.april, men er det mer igjen etter denne fordelingen, kan du også søke senere.

Samarbeid med RBT

To store samarbeidsprosjekter er i gang – det ene er fellesavtaler for helsefagdatabaser, det andre videreutdanning i pedagogikk. Når det gjelder

(forts.side 2)

fellesavtalene, er det nå kommet så langt at forhandlinger skal starte for universitets- og høyskolesektoren, og RBT arbeider for å få med institusjoner fra helsesektoren for øvrig. Det samarbeides blant annet med Sosial- og helsedepartementet, Sykepleierforbundet, Legeforeningen og Kommunenes Sentralforbund. Ansvarsforholdene når det gjelder den delen av sektoren som ikke sorterer under KUF er imidlertid komplisert, og det er mulig at de forskjellige typer institusjoner vil bli tatt med trinnvis. En arbeidsgruppe skal opprettes i løpet av april – gruppen skal arbeide med innholdet i avtalene. Når det gjelder pedagogikk for fagbibliotekarer er et studieopplegg under planlegging, SMH er representert i utvalg som arbeider med dette. Det tas sikte på en 10-vektallsenhet som skal settes i gang snarest mulig. RBT er en meget verdifull

partner i kompetanseøkningsarbeidet, og er positive også når det gjelder kortere kurs. Nytt kontaktmøte mellom SMH og RBT holdes 18.mars.

Baltikumsamarbeidet

Det er nå snart gått et år siden forsøksprosjektet med artikkelleverings-service startet, og prosjektet vil bli evaluert i løpet av våren. Komiteen har fått et nytt medlem, Astrid Müller fra UMED er gått inn etter Tove Gellein. Komiteen vil nå satse sterkere på samarbeid med andre organisasjoner og personer som er i kontakt med Lithauen, blant annet arbeides det med samarbeid på IT-fronten på universitetsbiblioteket, og vi ser på muligheten av å arrangere kurs for lithauiske bibliotekarer. SMH har også meldt seg inn i Norge-Lithauen foreningen.

Elisabeth Akre

Reisestipend

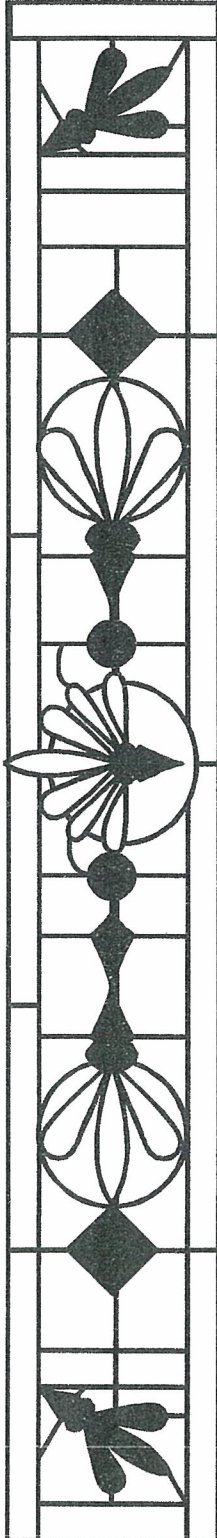
SMH's medlemmer kan søke om bidrag til kurs, studiereiser, konferanser og lignende. Den som tildeles stipend, forplikter seg til å levere et bidrag til SMH-Nytt, enten rapport fra kurs eller reise, eller annet etter avtale.

Søknadsfrist 15. april 1998

Søknad sendes: Elisabeth Husem, Psykiatrisk inst. Biblioteket
Postboks 85 Vinderen, 0319 Oslo

Årsmelding 1997

Norsk Bibliotekforening SPESIALGRUPPE FOR MEDISIN OG HELSEFAG

1. Tillitsvalgte

Årsmøtet 13.3.97 på Rikshospitalet valgte nytt styre som etter konstituerende styremøte 8.4.97 fikk denne sammensetning:

Leder: Elisabeth Husem, UPSYKIAT

Nestleder: Elisabeth Akre, ND/MED

Sekretær: Liv-Berit Henschien, RIKSHOSP

Kasserer: Marit Stavn, HAK/VP

Styremedlem: Kirsti Strengehagen, NVH

Varamedlem: Sidsel Bræin Nilsen, UOD

Varamedlem: Vigdis Knutsen, HSDIAKSP

Styremedlem/utenbysrepresentant: Grethe Thommesen HIA/Eg

Varamedlem/utenbysrepresentant: Ann-Karin Norman, LHMRFSYK

Øvrige tillitsvalgte:

Revisorer: Bente Finsrud, ULLEVÅL

Hanne Wollebæk, USYKSAM

Kurskomité: Anne-Marie Haraldstad, RIKSHOSP

Sigrid Gimse, UMED

Pat Flor, TELEMSP

Valgkomité: Marit Fonnum, UMED

Gudrun Lundefaret, MENIGHSP

Inger Marie Juul, USYKSAM

Red. komité: Elisabeth Akre, ND/MED

Wenche Sæterdal, UOD

Ingrid Kyvik, SIA avløst av

Mimi Dammann, OSR

Baltikumutvalg: Elisabeth Husem, UPSYKIAT

Elisabeth Akre, ND/MED

Tove Gellein, RADIUM

Baltikumutvalget ble opprettet våren 1996.

2. Medlemmer

Pr. 31.12.97 har SMH 201 medlemmer. (22 innmeldinger og 18 utmeldinger i perioden.)

Foreningens æresmedlem, Maren Hvardal døde i sept.1997.

3. Møtevirksomhet

Det har vært avholdt 3 medlemsmøter:

13.3.97 Medlemsmøte på Rikshospitalet etter årsmøtet. Åpent møte.

20 deltakere

17.9.97 Medlemsmøte (høstmøtet) i forbindelse med Trondheimsseminaret, ble holdt på Regionsykehuset, biblioteket. Åpent møte med info og kollegialt samvær.

42 deltakere

1.12.97. Medlemsmøtet (vintermøtet) på Lovisenberg. Åpent møte Diskusjoner om gratis Medline. Erfaringer med PubMed.

20 deltakere

Årsmøtet ble holdt 13.3.97 på Rikshospitalet (Repr.lokalene) Referat i SMH- nytt nr.1/1997

Det har vært avholdt 10 styremøter i perioden.

4. Kursvirksomhet

- 7.2.97 Kurs i RBT's regi. Lær å lage dine egne web-sider; tilrettelegging mot Internett for bibliotekets brukere. En praktisk tilnærming. Kursleder: Mimi Gulliksen, RBT **15 deltakere.**
- 14.3. 97 Kurs også denne gang i forbindelse med årsmøtet. Evidence Based Medicine, hva kan bibliotekarene bidra med? Kursleder: Anne-Marie Haraldstad, RH. **42 deltakere**
- 18-19.9.97 SMH-seminar i Trondheim. Internett og elektroniske medier som arbeidssredskap i helsefaglige bibliotek. Bibliotekarene som kvalitative samarbeidspartnere i helsefaglige miljø. **91 deltagere**

5. Deltakelse i møter/konferanser

- 9.1.97 SMH og RBT v/E. Akre og D. Langeeggen. Møte med Sosial-og helsedep. vedr. fellesavtaler for helsefagdatabaser.
- 26.2.97 Møte mellom RBT og SMH. E. Akre, E. Husem og K. Strengenhagen møtte. Tema: Fellesavtaler for helsefaglige databaser.
- 20.3.97 Informasjonsmøte i Vika Atrium. RBT og SMH presenterte Pilotprosjektet. Leverandører presenterte sine produkter.
- 12.5.97 NFF's årsmøte i Trondheim. E. Akre, E. Husem og T. Tharaldsen deltok.
- 14.5.97 Kontaktmøte med RBT. E. Husem, E. Akre og K. Strengenhagen møtte fra SMH. Tema: Låneveier, fellesavtalen og fremtidig pedagogikk- kurs.
- 23.-25-9-97 EAHIL Workshop i Budapest. E. Husem, E. Akre, T. Tharaldsen, R. Lande deltok. I den forbindelse ble det også avholdt
24. 9. 97 Nordisk styremøte i Nordic Association of Medical and Health Information. Elisabeth Akre og Elisabeth Husem deltok fra SMH.
Referat i SMH-nytt nr.3/97
- 29.-30.9.97 NBF's kontaktmøte i Stavanger. Marit Stavn representerte SMH.
Tema: Strukturkomiteens forslag.
- 8.10.97 7 Kontaktmøte med RBT. E. Akre, E. Husem og K. Strengenhagen møtte. Tema: Avregningssystem og faktureringsgebyr, statistikk på Web, bl.a.
- 2.12.97 NBF's kontaktmøte om opphavsretts spørsmål i forbindelse med bibliotek. SMH representert ved V. Knutsen og E. Akre.

6. Reisestipend

Følgende medlemmer har fått reisestipend i 1997:

- Evelyn Rygg kr 800.- (EBM kurs)
Elisabeth Akre kr 2.500.- (Budapest)
Turid Tharaldsen kr 2.000.- (Budapest)
Marit Stavn kr 2.000.- (Trondheim)
Sissel Larné kr 1.000.- (Trondheim)
Kirsti Strengenhagen kr 1000.- (Trondheim)

7. SMH-Nytt og annen medlemskommunikasjon

SMH-Nytt er kommet med 3 numre i 1997, mars, juni og november. Det kommer også som elektronisk utgave på web. Det felles nordiske tidsskriftet SESAM kom med et nummer våren 1997. Sverige hadde ansvaret for dette, og temaet var bibliotekarens fremtidige rolle. Det er opprettet en SMH diskusjonsliste i 1997. Fra høsten 1997 er listen en del av den nordiske listen Medbibl og er åpen for alle som arbeider i nordiske helsefaglige bibliotek. SMH's hjemmeside kan nås på følgende adresse:

<http://www.ub.uio.no/umed/opsykiat/smh.htm>

Det har vært holdt 10 redaksjonsmøter i SMH-Nytt redaksjonen.

8. EAHIL's «Oslo-fond»

I 1996 ble det opprettet et fond på grunnlag av overskuddet fra Oslo-konferansen i 1994. Dette fondet administreres av SMH. Fondet skal dele ut 4 stipend årlig. For 1997 ble det ikke delt ut noe stipend. Det kom 1 søknad som ikke ble innvilget.

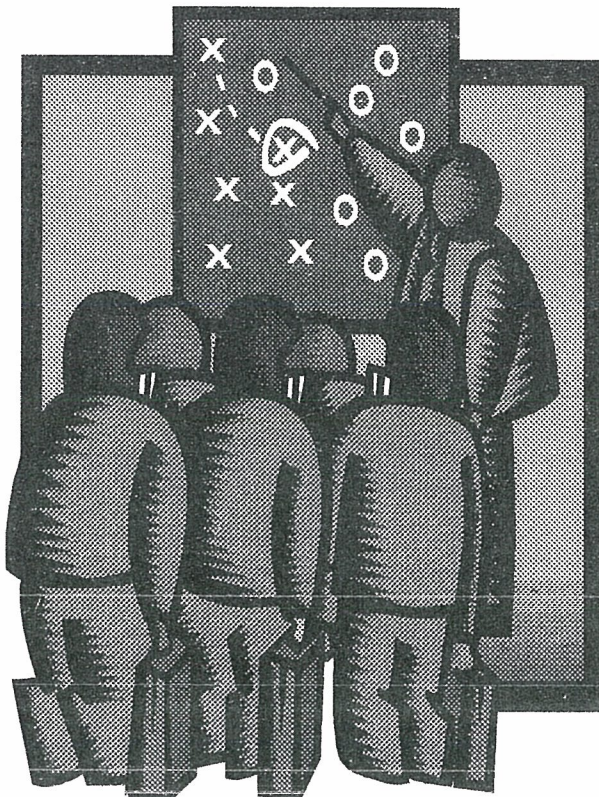
9. Høringsuttalelser fra SMH

SMH har i 1997 blitt spurt om uttalelser i forbindelse med viktige høringer. NBF's strukturkomite vedr. spesialgruppene's fremtid sendte sin rapport ut på høring og SMH ga sitt svar 10.9.97. SMH's høring-uttalelse er trykket i SMH-nytt, nr. 3/97.

RBT's forslag til retningslinjer for fjernlånsreglement, kopiering og ansvarsbibliotekordningen ble kommentert fra SMH og sendt tilbake til RBT 1. 10.97

10. Baltikum-utvalget

Baltikum-utvalget har hatt 5 møter. Det er etablert en organisert kopileveringstjeneste hvor 18 norske helsefagsbibliotek leverer gratis artikkelkopier til Kaunas og Vilnius. Tjenesten startet i april 1997 og gjelder foreløpig for ett år. Den evalueres i mars 1998. Det er innkjøpt tekstbøker etter prioriteringslister til både Kaunas og Vilnius. Tekst til samarbeidskontrakt er utarbeidet og er under godkjenning. Utvalget mistet et engasjert medlem da Tove Gellein gikk bort i mai 1997. Det er ikke oppnevnt noe nytt medlem i 1997.

Regnskap 1/1 - 31/12-1997:

UTGIFTER

Porto, girotj., gebyr o.l.	2.383,85
Gaver, blomster	4.342,-
EAHIL kontigenter	2.050,15
SMH-nytt	9.394,-
Kurs	5.037,-
Overføring Tr.heim/97	6.000,-
Overføring Kr.Sand/98	6.500,-
Medlemsmøter	6.145,-
Styremøter/komitémøter	6.232,-
Reiseutgifter styret	9.172,-
Reiser/stipend	9.300,-
Baltikum/bøker	2.880,-
(overført fra UiO/97)	3.000,-)
Overskudd	41.093,54
	<u>110.529,54</u>

INNEKTER

Grunntilskudd NBF	7.140,-
Aktivitetstilskudd NBF	6.000,-
Renter	241,-
Kontigenter	32.676,-
Kurs	38.000,-
Medlemsmøter	3.210,-
Annonser	5.650,-
Overført fra Tr.heim/97	16.187,54
Tilbakeført reiseutlegg	1.425,-
	<u>110.529,54</u>

BALANSE:

Innestående på postgiro pr. 1-1-1997	18.918,40
Overskudd 1997	41.093,54
	<u>60.011,94</u>
Egenkapital pr. 31-12-1997	<u>60.011,94</u>

Budsjettforslag 1998:

Forventede inntekter:

Grunntilskudd fra NBF	kr 7.140,-	(97-regnskap)	(7.140,-)
Aktivitetstilskudd	kr 10.000,-		(6.000,-)
Renter	kr 200,-		(241,-)
Kontigenter	kr 35.000,-		(32.676,-)
Kurs	kr 25.000,-		(38.000,-)
Medlemsmøter	kr 4.000,-		(3.210,-)
Annonser	kr 3.000,-		(5.650,-)

Samlede inntekter	kr 84.340,-
Bruk av egenkapital	kr 20.960,-

Forventede utgifter:

Porto, gaver, blomster, etc.	kr 5.000,-	(6.725,-)
Eahil-kontigent for SMH og Kaunas Med.Acad.lib.	kr 2.100,-	(2.050,-)
SMH-Nytt	kr 18.000,-	(9.394,-)
Kurs	kr 16.200,-	(5.037,-)
Medlemsmøter	kr 12.000,-	(6.145,-)
Styremøter/komitémøter	kr 7.000,-	(6.232,-)
Reiseutgifter styret	kr 15.000,-	(9.172,-)
Kurs-/ reise-stipend	kr 20.000,-	(9.300,-)
Reisestipend Litauen	kr 10.000,-	

Samlede utgifter 1998	kr 105.300,-
-----------------------	--------------

Reservefond til fremtidig bruk fra resterende egenkapital:

Reisefond for SMH-medlemmer	kr 10.960,-
Litauenfond	kr 10.000,-

Virkeplan for 1998

Norsk Bibliotekforening

SPESIALGRUPPE FOR MEDISIN OG HELSEFAG

I henhold til vår formålsparagraf skal Spesialgruppen for Medisin og Helsefag (SMH) arbeide for å fremme bibliotek- og informasjonsvirksomhet innen medisin og helse.

Dette søkes ivaretatt ved at SMH vil gi støtte til medlemmenes kompetanseoppbygging ved kurs og seminarer, med særlig vekt på informasjonsteknologi og bibliotekenes betydning i utdanningen. Bibliotekene vil bli sentrale partnere når det gjelder ideene om livslang læring og PBL (problembasert læring). SMH vil derfor støtte tiltak på disse områdene, gjennom medlemsmøter og kurs og gjennom nordisk og internasjonalt samarbeide.

Medlemsmøter

Til sammen 4, fordelt med 2 på hvert semester, hvorav et medlemsmøte utenfor Oslo. Medlemsmøtene vil til dels være rene diskusjonsmøter med temaer brakt opp av medlemmene, og til dels møter med innbudte foredragsholdere.

- medlemsmøte i forlengelsen av Årsmøtet 19. februar
- medlemsmøte og seminar i Kristiansand 22.-23. april
- medlemsmøte i september/oktober
- medlemsmøte i slutten av november

Kurs

SMH samarbeider gjerne med andre om kurs av interesse for flere enn SMH's egne medlemmer

SMH vil i egen regi satse på dags-kurs direkte knyttet til eget fagområde. Spesielt vil vi bidra til at våre medlemmer får forståelse for de endringsprosesser som bibliotekene inngår i, og hvilke utfordringer vi står ovenfor i morgendagens bibliotek.

I 1998 vil det bli arrangert flere kurs med hovedvekt på brukeropplæring, digital publisering og IT teknologi:

- kurs 19. februar, i forbindelse med årsmøtet.

Tema: *Brukeropplæring.*

- kurs i februar for SMHs styre og red.komité.

Tema *Web-publisering*

- kurs/seminar i Kristiansand 22.-23. april
- 2-3 kurs i løpet av høsten (september/november)

foreløpige tema: *Web-publisering; det digitale bibliotek; kompetanseplanlegging.*

SMH på nettet

SMH vil arbeide for å øke kompetansen på Web-publisering og nettkommunikasjon innad i eget styre og redaksjonskomité, og utad for medlemmene. Det er viktig at de medisinske og helsefaglige bibliotekene blir synlig på Internet.

SMH vil forbedre og ajourføre sin hjemmeside, og arbeide for at SMH Nytt (deler av den) fortsatt kan komme ut i elektronisk form. SMH vil oppfordre medlemmene til aktiv bruk av den nordiske diskusjonslisten, MEDBIBL.

Nasjonalt, nordisk og internasjonalt samarbeid.

SMH vil fortsette å utvikle sitt samarbeid med NBF, RBT, NFF og andre aktuelle samarbeidspartnere i Norge.

Det skal arbeides videre med *Samarbeidsprosjektet RBT/SMH - Fellesavtaler om bruk av fagdatabaser innen helsefag*.

SMH samarbeider videre med RBT om et tilbud til fagbibliotekarer om videreutdanning i *voksenpedagogikk*.

SMH vil følge opp møtene arrangert av NBF om *opphavsrett*.

SMH vil fortsette sitt nordiske samarbeid gjennom sitt engasjement i "Nordic Association for Medical & Health Information". Neste styremøte blir i Utrecht i juni i forbindelse med EAHIL konferansen der.

Norden-Baltikum samarbeid er et prioritert satsningsområde.

SMH fortsetter sitt samarbeidsprosjekt med medisinske og helsefaglige bibliotek i Litauen. SMH har spesielt forpliktet seg i forhold til Kaunas Medical Academy, men har også inkludert Lithuanian Medical Library i Vilnius i sitt prosjekt. SMH vil så langt det maktet gi bistand, faglig og økonomisk.

SMH vil i løpet av våren evaluere prosjektet med gratis kopilevering til Kaunas og Vilnius.

SMH vil arbeide for å etablere et kurstilbud for medisinske og helsefaglige bibliotekarer i Litauen. Behovet er stort for en faglig utvikling og kompetanseheving. For å kunne gjennomføre dette må SMH finne andre interesserte samarbeidspartnere. SMH vil også undersøke mulighetene for et studieopphold i Norge for en eller flere bibliotekarer fra Litauen.

SMH har nært samarbeid med European Association for Health Information and Libraries (EAHIL).

EAHIL 6.konferanse vil finne sted i Utrecht, Nederland, i dagene 22.-27.juni. SMH/RBT vil holde et innlegg om *Samarbeidsprosjektet RBT/SMH*. To andre SMH medlemmer skal også holde innlegg på konferansen.

SMH styret forvalter EAHILs «Oslo-fond». Formålet med fondet er å gi medlemmene av EAHIL bidrag til å delta på EAHILs konferanser og workshops.

SMH-Nytt

SMH vil også i 1998 utgi eget medlemsblad. Det tas sikte på 3-4 utgivelser i løpet av året, trykt og elektronisk.

I tillegg kommer et nummer av det fellesnordiske tidsskriftet "Sesam", med faglige bidrag fra Norge/SMH. Ansvarlig for Sesam 1998 er Island og temaet er *Kvalitet*.

Redaksjonskomiteen vil gjennom kurs tilstrebe å heve eget kompetansenivå for å sikre en god kvalitet på SMH Nytt. Kurs i Microsoft publisher og Web-publisering er ønskelig. Med en god kvalitet på bladet er det også lettere å få annonseinntekter.

Økonomi

SMH vil gjennom kursvirksomhet og ved hjelp av andre virkemidler, bl.a. annonseinntekter, sikre et økonomisk grunnlag for å opprettholde kvaliteten på tilbudene til medlemmene og bidra med kompetanseheving, spesielt innen IT-teknologien, hos sine medlemmer.

SMH ønsker også å yte hjelp til kolleger i Litauen, bl.a. med reisebidrag til kurs og konferanser.

Kurs- og reisestipend

Medlemmene skal kunne søke om både kurs- og reisebidrag.

Fast kunngjøring i SMH-Nytt.

Kurs etter behov

Er du interessert i å lære mer om
MESH, NLM eller Medline-søk?
SMH har mulighet for å arrangere
"skreddersydde" kurs for små
grupper i disse emnene.
Kontakt Elisabeth Husem
(se styrelisten bak i bladet)

Årsmøte 19.FEBRUAR 1998

PSYKIATRISK INSTITUTT, VINDERN

Norsk Bibliotekforening

SPELALGRUPPEN FOR MEDISIN OG HELSEFAG

1. Åpning av møtet.

Leder for SMH Elisabeth Husem ønsket de 35 fremmøtte medlemmene velkommen. Det var gledelig at så mange fra "regionen" var tilstede. Dagens møteleder var Elisabeth Husem. Gunvor Kallevik og Elisabeth Sjølie var referenter.

Møteinnkalling og dagsorden ble godkjent.

2. Årsmelding.

Årsmelding 1997 ble godkjent

3. Regnskap.

Revidert regnskap 1997 ble gjennomgått. Egenkapital pr. 31.12.97 var kr. 60.0111,94. Overskuddet var på kr. 41.093, 54. Gode kurs/seminarer i 1997 ga et gledelig overskudd. Regnskapet ble godkjent.

4. Virkeplan 1998.

Virkeplanen for 1998 ble gjennomgått og kommentert.

Virkeplanen skal være en aktiv virkeplan. Det er viktig at medlemmene stiller aktivt opp og at så mange som mulig deltar på møter og andre arrangementer. Deltakelsen har vært økende den siste tiden, stadig flere møter opp på kurs og foredrag, hvilket viser at foreningen møter medlemmenes behov. Formålsparagrafen, som fremmer bibliotek- og informasjonsvirksomheten innen medisin og helse, er ivarettatt.

Medlemsmøter: Det skal holdes 4 medlemsmøter. De siste årene har SMH satset på egne fremfor inviterte foredragsholdere. Holdningen er i ferd med å snu og det sattes derfor både på egne og eksterne krefter.

Høstmøtet ble tidligere holdt i forbindelse med bokmessen, som ikke arrangeres mer. SMH vil komme tilbake til hvor og når dette møtet holdes. Neste møte blir i forbindelse med NBFs landsmøte i Kristiansand i april. SMHs tilhørighet vil bli tatt opp på NBFs landsmøte. Det er viktig at medlemmene møter opp slik at vi får synliggjort oss.

Kurs: Kursing er en viktig del av SMHs virke, og det er positivt dersom medlemmene gir tilbakemelding på møte- og kursvirksomheten, og tipser om emner det er ønskelig at det kurses i. Dersom noen har tips om personer som vil/kan holde kurs tas dette imot med takk.

Tema for kurs i 1998 er brukeropplæring, kompetanseheving og digitalisering. SMH ønsker at deres medlemmer skal få liknende tilbud i kompetanseheving innen IT, som bibliotekarer tilknyttet universitetene får. Styret ønsker å bli flinkere på Web-publiserings for jevnligere oppdatering av SMHs hjemmeside.

SMH på nettet: SMH-Nytt finnes nå også i elektronisk utgave på web. Adressen til SMHs hjemmeside er:

<http://www.ub.uio.no/umed/psykiat/smh.htm>

Den norske diskusjonslisten er blitt nordisk, ligger på SPRI og administreres av Arnt Jakobsen. OBS! Navnet er Medbibl, ikke Medlib som det står i virkeplanen.

SMH har som mål å øke styrets og medlemmenes kompetanse på Web-publiserings og nettkommunikasjon for å synliggjøre våre bibliotek bedre. En håndsopprekking fortalte at det av de tilstedeværende var det kun 2 som ikke hadde nettilknytning.

SMH-Nytt: Det er planlagt utgivelse av 3-4 nummer i 1998. Det er behov for flere deltakere, arbeidet med SMH-Nytt er interessant og det holdes kurs for nye deltakere. Det arbeides med å få forbedret kvaliteten på bladet for å sikre annonseinntektene. Island har ansvar for Sesam i år og temaet er kvalitet.

Samarbeidspartnere: SMH vil fortsette å utvikle samarbeidet med NBF, NFF, RBT og eventuelle andre samarbeidspartnere. Spennende samarbeidsprosjekter SMH og RBT imellom er "fellesavtale om fagdatabaser" og et kommende studium i "voksenpedagogikk". Det arbeides med å finne en annet begrep enn "voksenpedagogikk" fordi dette ikke er dekkende for innholdet. Dette studiet blir et samarbeidsprosjekt med Pedagogisk forskningsinstitutt og vil gi 10 vekttall (til sammenligning gir også VU ved SBIH 10 vekttall).

SMH vil også følge opp møtene arrangert av NBF om opphavsrett.

Det nordiske samarbeidet fortsetter gjennom engasjement i Nordic Association for Medical & Health Information med 1 styremøte i året. Nordic Association fungerer som en paraply over saker/prosjekter på nordisk basis. Sammen er vi dermed sterkere og kan utøve større press for å oppnå resultater.

SMH har også nært samarbeid med EAHIL som holder sin 6. konferanse i Utrecht, Nederland 22.-27. juni i år.

SMHs medlemmer vil stå for 3 av innleggene (som vil ha et høyt nivå) . Det oppfordres sterkt til deltakelse på denne konferansen.

Stipend: Det kan søkes om kurs- og reisestipend hos SMH, søknadsfristen er 15.april.

Denne stipendkassen satt ifjor igjen med kr.10.000 i overskudd p.g.a lite pågang! Medlemmer av EAHIL kan også søke "Oslofondet" om midler til å delta på EAHILs konferanser og workshops.

Ros: Det kan nevnes at det på møtet ble gitt ros til måten SMH blir drevet på. Norden-Baltikum samarbeidet er et prioritert satsningsområde for SMH, som har særlige forpliktelser i forhold til Kaunas Medical Academy. Dette arbeidet har vært svært vellykket, fruktene av Baltikum-komiteens arbeide danner modell for Europa.

Økonomi: SMH vil gjennom kursvirksomhet, annonseinntekter o.a. sikre kvalitet på tilbudene til medlemmer, og bidra til kompetanseheving innen IT, samt hjelpe kolleger i Litauen.

5. Budsjettforslag.

runntilskuddet fra NBF er fast, mens de resterende postene er mer usikre. Det er vanskelig å beregne hvor store inntektene blir (kurs, annonser, etc.). Det kalkuleres med kontingentinntekter fra ca. 200 medlemmer.

Portoutgiftene blir noe lavere, endel utsendelser kan foregå pr. e-post. Styrets representasjonsutgifter dekkes delvis. Det er foreslått kr. 20.000 til et reisefond som tas av egenkapitalen. Det er beregnet startkapital til de som driver utenbys. SMH vil bruke mest mulig av kapitalen, uten å tømme kontoen helt, det er ikke noe mål å ha for mye overskudd.

Budsjettforslaget ble godkjent.

6. Innkomne forslag.

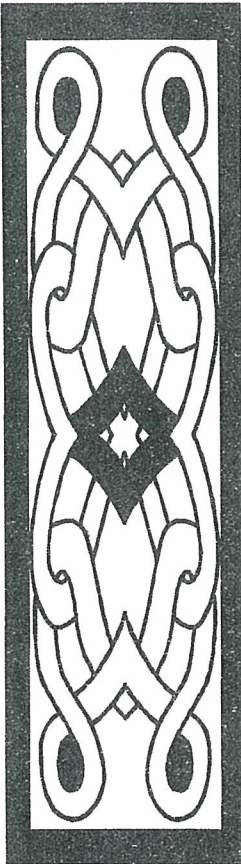
Det var ingen innkomne forslag.

7. Valg.

Inger Marie Juul (USYKSAM) fremla valgkomiteens innstilling, som ble enstemmig vedtatt.

Elisabeth Husem, Elisabeth Akre og Kirsti Strengehagen ble gjenvalgt. Sissel Bræin

(Forts. side 12)

Nilsen går ut av styret. Vigdis Knutsen rykker opp til 1. vararepresentant, Hilde Strømme blir 2. vararepresentant etter Vigdis Knutsen. Bente Finsrud ble gjenvalgt som revisor.

SMHs styre for 1998:

Elisabeth Husem, leder UPSYKIAT
Elisabeth Akre ND/MED
Liv Berit Henschien RIKSHOSP
Marit Stavn HAK/VP
Kirsti Strengenhagen NVH

Vigdis Knutsen, 1. vararepr. HSDIAKSP
Hilde Strømme, 2. vararepr. RIKSHOSP
Grete Thommessen, utenbysrepr. HIA/
Ann-Karin Normann, vara utenbysrepr. LHMRF

Revisorer

Bente Finsrud ULLEVÅL
Hanne Wollebæk USYKSAM

Valgkomite

Marit Fonnum UMED
Inger Marie Juul USYKSAM
Berit Vigen har gått inn etter Gudrun Lundefaret

Styret konstituerer seg selv.

Referenter: Gunvor Kallevik (SAKERS) og Elisabeth Sjølie (AKERSYK)

Medlemsmøte 19. februar 1998

Psykiatrisk institutt, Vindern

Biblioteket som læringsarena v/ Solveig Hjelde, HiO

Etter at årsmøte var ferdig, ble det servert kaffe og kringle og vi gikk rett over til medlemsmøtet. Som en fin opptakt til kveldens tema, fikk vi på årsmøtet høre Torill Redse fra RBT fortelle om det nye pedagogikk-kurset som RBT håper å få igang fra høsten 1998, etter modell fra BU-undervisningen. Dette skal gi 10 vekt-tall og er spesiallaget for bibliotekarer, etter initiativ fra SMH.

Solveig Hjelde, Høgskolen i Oslo, tok så fatt på kvelden emne: Biblioteket som læringsarena. Vi var alle litt nysgjerrige på dette, da bibliotekarer i større grad må forholde seg til endrede roller og oppgaver. Vår hverdag er i ferd med å forandre seg stadig mer, og vi må lære oss å tenke nytt fordi det skjer så meget rundt oss.

Innledningsvis ble det pekt på forskjeller mellom to bibliotektyper:

Det tradisjonelle bibliotek har en fysisk samling i mange forskjellige mediaformer, mange er nå også et elektronisk bibliotek med internett og web. Det er en enorm kunnskapsbase med søkemuligheter og ressurser som sikkert kunne vært brukt og utnyttet bedre. Biblioteket er først og fremst en serviceinstans som gir støttefunksjoner og veiledning. Mange bibliotek har ikke gode fysiske betingelser, men sliter med trange kår, og det er ofte dårlig kontakt mellom bibliotek og pedagogisk personale. Vanligvis er det ikke særlig integrert i læringsmiljøet.

For at biblioteket skal kunne fungere som læringsarena må virksomheten ha et pedagogisk perspektiv og være integrert i det faglige opplegget. Det må være et studie/arbeidsted med god brukerstøtte. Egenaktivitet er meget viktig og et fundament i det hele. Bibliotekarer, veiledere og IT-personell skal være støttespillere i læringsprosessen og gi hjelp til selvhjelp, men studentene må aktivisere seg selv og finne frem til sine læringsbehov. Handling er eneste vei til kunnskap

I utgangspunktet må det tas hensyn til følgende punkter:

- Fysiske rammebetingelser – studie/ arbeidsplass
- Læringsformer/læreplaner – info.ferdigheter, studentens rolle
- Pedagogisk kompetanse – veiledning, opplæring
- Organisatorisk plassering – integrering, læringsmiljø

Biblioteket må være en pedagogisk ressurs som kan gi veiledning og opplæring og det er en forutsetning at det må være integrert i læringsmiljøet for at dette skal fungere godt.

Bibliotekarene må være proaktiv – drive oppsøkende virksomhet rundt i institusjonen.

Solveig Hjelde viste til en del forskjeller mellom undervisningsformer og bibliotekbruk i tradisjonell formidlingspedagogikk og studentaktiv pedagogikk:

(forts. side 14)

I det første tilfelle er læreren "allviter" som gir undervisning og forelesninger. Han loser studenten trygt gjennom pensum, systematisk og velordnet og gir svar på spørsmål studenten ikke har stilt.

Dette resulterer i en såkalt fasitkultur, en pensum-basert overflatelæring, som gjør at studenten puffer stoffet til eksamen. Biblioteket blir i stor grad et utlåns-sted for pensumlitteratur, og hvor studentene kun lærer enkle oppslags-søk, f.eks. å finne frem til en bok.

Når det gjelder den studentaktive pedagogikken derimot, kastes studenten ut på usikker grunn. Han må selv finne ut av hva som skal læres. Læringsprosessen er en kaotisk, ofte frustrerende prosess, men som gir egenaktivitet og verdifull kunnskap. Her stilles spørsmålene selv og egen erfaring aktiviseres. Dette fører til begrepet undrings-kultur som resulterer i helhets-og dybdelæring og som konstruerer kunnskap. Læringen blir ressursbasert og biblioteket blir en nødvendig info-ressurs hvor studenten må finne litteratur og informasjon om ulike tema og bruke biblioteket aktivt som en arbeidsplass.

Informasjonsferdigheter

The American Library Association's definisjon på dette:

"The ability to effectively access and evaluate information for problem solving and decision making"

For å kunne gjøre bruk av biblioteket som en læringsarena må studenten, foruten å være aktiv, selvstendig og samarbeidende, også ha tilegnet seg visse informasjonsferdigheter som vi kjenner godt fra PBL-teknikken:

Avklare tema/problemstilling
definere informasjonsproblemet
identifisere den informasjon/
kunnskap som trengs

Strategi for informasjonssøking

Finne frem til aktuelle kilder/søkekilder

Vurdere og prioritere de forskjellige kildene/søkekildene

Lokalisere og anskaffe litteratur funnet ved søk

Lokalisere og finne frem til kildene
Finne frem til den relevante informasjon i kildene

Bruk av informasjonen

Få forståelse av innholdet i det man leser, ser, hører

Trekke ut relevant informasjon fra kildene

Fortolke og bearbeide kildene

Sammenholde informasjonen fra ulike kilder

Presentere det man har lært skriftlig eller muntlig

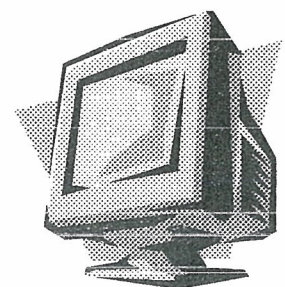
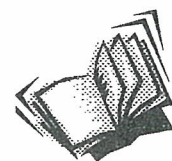
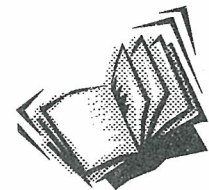
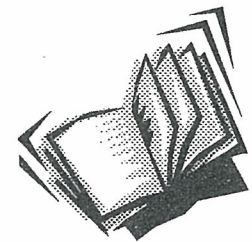
Evaluering

Evaluere produktet

Evaluere læringsprosessen

Målet må være at Biblioteket kan bli et faglig og sosialt møtested med god dialog og kommunikasjon, et learning resource center hvor lærere, studenter og bibliotekarer samarbeider om et felles mål, kunnskap og hvor IT kommer inn som en nødvendig del av det hele.

Referat v/ Liv-Berit Henschien,
Rikshospitalet

Brukeropplæring

SMH-kurs 20.2 1998 Psykiatrisk institutt

Av Ann-Karin Norman og Liv-Berit Henschien

God barnehagepedagogikk = God voksenpedagogikk

Det hevdet førsteamanuensis Tord Høivik på SMH-kurset i brukeropplæring. Det betyr at skal en lykkes med å fange voksnens interesse for et budskap bør opplegget ha en stor andel egenaktivitet! Hva er deltagerens læringsbehov? Hvilke forventninger har de til opplæringen? Hvordan er læringsmiljøet? Kunnskap om miljøet kan læres fra lærebøker i kurspedagogikk og omfatter alt i rommet fra plasseringen av stoler og bord til en nitid sjekking av alt teknisk utstyr. En større utfordring er samspillet mellom lærer og elev. Hva har egentlig elevene bruk for å lære? Har de bruk for å lære dette akkurat nå? "Omatt og omatt informasjon" bør ned på papir eller ut på hjemmesider under FAQ spørsmål. Den store utfordringen i brukeropplæringen er hvordan den nye teknologien (internett, cd-rom, help desk, video) kan integreres i det pedagogiske opplegget. Høgskolen i Lillehammer har startet et prosjekt kalt "Hybrid: Undervisning, bibliotek, veiledning, kommunikasjon" hvor de vil utprøve digitale læremidler i et nettbasert læringssystem med høy studentdeltaking. Ofte er den tradisjonelle bibliotekundervisning "just in case learning". Framtidens krav er "just in time learning" helst til den enkelte student i det øyeblikket behovet melder seg. Dette vil kreve tverrfaglig kompetanse og samarbeid med de andre fagmiljøene på høgskolene. En "help-desk" vil være dyr i drift og Tord Høivik satte spørsmålstegn ved om en har råd. Kanskje en kan holde fast ved at undervisningen er hjelp til selvhjelp og at studentene er ansvarlig for egen læring. Til slutt et tips til kurskomiteen. Dette var et kurs for bibliotekarer i høgskoler og universitet som har undervisning for studenter. Brukeropplæring blir da for vidt.

Den siste delen av kurset tok for seg en praktisk undervisningsplanlegging med forelesning og gruppearbeid. Moderne kurs er krevende, og undervisningstjenester og kursarbeid er en dristig aktivitet – dette må ikke bli rutine, men stadig videreutvikles og forbedres. Undervisningsteknologi og hjelpemidler må mestres uansett hva man bruker. Man må også jobbe med egenutvikling og egne ferdigheter.

I form av fine punktvisse transparenter fikk vi en oversiktlig oppskrift og huskeliste på hvordan vi skal lage et kursopplegg for våre brukere. Forarbeid, oppstart og gjennomgang av de forskjellige læringsformater, slike som brukes i grupper, i plenum og individuelt. Her finnes forbausende mange måter å variere på, så det er ingen grunn til at forsamlingen skal døse i monotoni. Det finnes også en mengde forskjellige måter å organisere grupper på. Variasjon er et viktig stikkord for kurs og læring. Oppstarten bør bestå av en varm velkomst av minst to personer som begge har klare roller, deretter en formell åpning, diverse former for "isbryter-teknikker" for at deltakerne skal bli kjent med hverandre, kurskomfort som tilrettelegger alt fra temperaturforhold til spise- og røykepauser. Plassering av stoler og bord kan gi klare signaler om hvordan lærings situasjonen og kommunikasjonen vil bli i en gruppe. Her finns det utallige måter å myke opp på, og det bør gjøres. Klasseromsundervisning er ikke noe godt alternativ i kurssammenheng. Eksempel på en generell kurssekvens kan bestå av foredrag, demonstrasjon, spørsmål-srunde, plenumsdiskusjon og en plananvendelse - hvordan kan jeg bruke dette? Kursstaben bør bestå av et tverrfaglig team. Det bør utarbeides kursbrosjyre

(forts. side 16)

som inneholder program, praktiske detaljer og opplysninger om det meste folk måtte lure på. Det ble presisert viktigheten av å sjekke ut lokaler og utstyr på forhånd og være forberedt på alt. Skal man bruke tekniske hjelpemidler er sjekking ekstra viktig, selv om dette er selvsagt.

Deltakerne ble tilslutt delt inn i grupper etter type bibliotek og skulle diskutere en mulig læringssekvens i en selvvalgt konkret situasjon. En skulle da prøve å anvende det man hadde lært om læringsformater og sekvenser. Disse kan man variere og skifte ofte. En av gruppene presenterte så sin oppgave som gikk på PBL-undervisning for 1. semester medisiner-studenter.

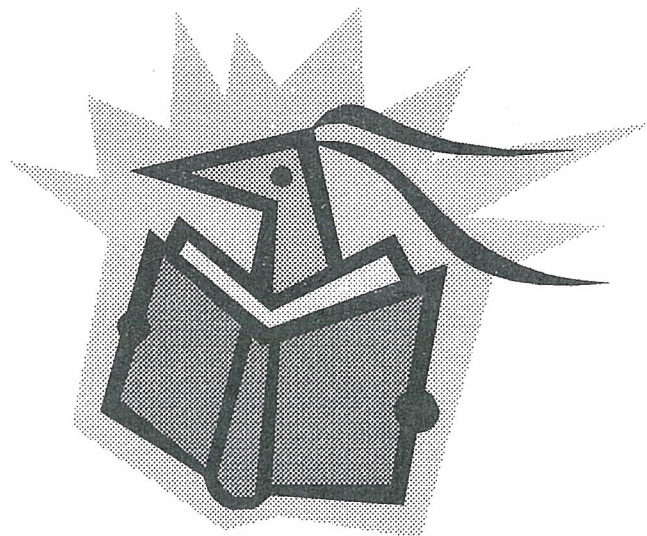
Evalueringen foregikk helt tilslutt i munter åpenhet i plenum med kom-

mentarer i fleng. Den ble tatt på tavlen og delt inn i 2 deler: Hva var bra og hva savnet man?

Et inspirerende og morsomt kurs som aktiviserte deltakere og satte i gang en prosess.

Vi fikk også god dokumentasjon med mange litteraturhenvisninger som seg hør og bør et godt kurs.

Kopi av litteraturlisten kan fås hos referentene.

Medlemsmøte på Lovisenberg

1. desember 1997.

Av Vigdis S.Knutsen, HSDIAKSP

«Høstmøtet-97» ble holdt på Lovisenberg Diakonale Sykehus, i Lousiestuen. Det var 25 påmeldte og 20 kom.

Nordic multilingual thesaurus for health promotion and education
Etter gryterett og ris orienterte Turid Tharaldsen om «Nordic multilingual thesaurus for health promotion and education». Dette er et EU-prosjekt for Danmark, Finland, Norge og Sverige (prosjektansvarlig) hvor Turid Tharaldsen er prosjektleder for den norske delen. Thesaurusen skal sørge for en felles, enhetlig bruk/forståelse av termer i helseopplysning og helsefremmende arbeid i Europa. Den er ment å skulle være et praktisk verktøy/ hjelpemiddel slik at man forstår hverandre i samarbeid ved oversettelser. Målgruppene for prosjektet er:

- profesjonelle på nasjonalt og europeisk nivå, inkl. europeiske samarbeidsprosjekt.
- databaseprodusenter og utviklere til bruk i indexering og gjenfinning
- bibliotek (uten en nasjonal thesaurus.)

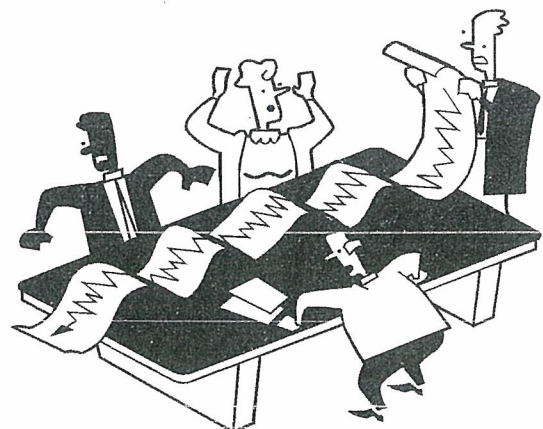
Prosjektet startet 1994/95 og ventes ferdigstilt i løpet av 1998. Hun var interessert i samarbeidspartnere i biblioteker som bruker norske emne-ord.

Sammenligning av Medline-versjoner på nettet

Lena Norheim, student på HiO, avd. journalistikk, bibliotek- og informasjonsfag med praksis fra Rikshospitalet orienterte om PubMed. Hun viste praktiske eksempler og hadde også sammenlignet forskjellige baser. Bl.a ble et søk i Ovid sammenlignet med et søk i PubMed, der man fikk ca. 50 flere treff i PubMed.

Til orientering ble det utdelt utskrift fra Internett av en sammenlignende undersøkelse av en rekke Medline-versjoner på nettet.

Forøvrig ble førjulskvelden på Lovisenberg benyttet til prat, både av faglig og mer privat karakter.

6th European Conference of Medical and Health Libraries, Utrecht, June 22-27, 1998

"Libraries without limits: changing needs - changing roles"

SPECIAL INTEREST GROUP FOR NURSING AND ALLIED HEALTH

En spesialsesjon for sykepleie og relaterte helsefag vil finne sted på EAHILs konferanse i Nederland i sommer. Vi inviterer alle bibliotekarer med ansvar for tjenester til disse gruppene til å delta.

Sesjonen blir et uformelt møte mellom helsefagbibliotekarer fra flere land. I tillegg presenteres et par "posters" relatert til sykepleie.

Følgende tekst kommer til å stå i "2nd announcement":

"Special interest group for nursing and allied health:
An informal session where you can meet colleagues and gain an insight into services for nurses and allied health personnel in the European countries. A chance for networking and the exchange of ideas."

Ellers er det mye annet av interesse for helsefagbibliotekarer på konferansen. Se nøye på "2nd announcement" når den kommer.

Vel møtt!

Hilsen

Patricia Flor
Member of the International Programme Committee
Coordinator of the Special Interest Group Session for Nursing and Allied Health

Patricia Flor
Høgskolen i Telemark
Postboks 1039
3704 Skien
tlf. 35 57 54 86, fax 35 75 54 89
e-mail: Patricia.Flor@hit.no

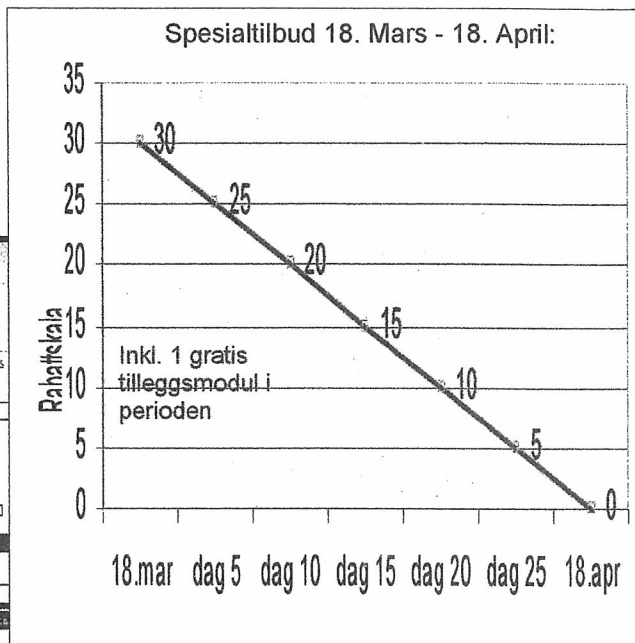
Tidemann 98

- ditt tidsskriftssystem

www.bibliotekservice.no

Her vises tre bilder fra bl.a. tidsskriftregistreringen, heftemottak og utlån. Alle tidsskriftvedlikehold kan om ønskelig sendes direkte med e-post til Samkatalogen!

The screenshot shows the 'Tidsskrifter' (Journals) module. It displays a list of journals with columns for 'Tidsskrifter', 'Utgiver', and 'ISSN'. The selected journal is 'Jane's defence weekly'. Below the list, there are fields for 'ISSN: 0265 38 18', 'Utgiver: London', 'Språk: Engelsk', 'URL:', 'Strekkode', 'Periodisitet: D', 'Nummerering: Nummer', 'Forts. av:', and 'Forts. som:'. A 'Samkatalogen' (Central Catalog) window is also visible, showing details for 'Jane's defence weekly'.

The screenshot shows the 'Heftemottak - Guardian Weekly' window. It has a sidebar with options: 'Start', 'Felt', 'E-post', 'Artikkel', 'Meldinger', and 'Tilfø'. The main area is titled 'Volum 17 Nummer 1'. It contains two sections: 'Send epost' and 'Skriv ut sirkulasjonslister'. The 'Send epost' section has options for 'Sirkulanter' (Send epost to all subscribers with a message about the issue being sent) and 'Interesserte' (Send epost to all interested parties with a message about the issue's arrival). There is a checkbox for 'Ikke med vedlegg' (Do not include attachments). The 'Skriv ut sirkulasjonslister' section has an option for 'Sirkulasjonslister' (Print circulation lists for all subscription lists in one operation). At the bottom, there are buttons for 'Avbryt', '< Forrige', 'Neste >', and 'Motta'.

Tidemann består av mange spennende og gode funksjoner som gjør registrerings- og oppfølgingsarbeidet raskt og enkelt.

Tidemann benytter seg av internettmuligheter som e-post og URL-adresser, samt bruk av håndscanner og strekkoder til hurtig heftemottak.

I tillegg til standardmodulen kan vi levere følgende moduler:

Budsjett-, WEB-, Artikkel- og Utlånsmodul.

Vi ønsker deg velkommen til et spennende bekjentskap.

BibliotekSERVICE AS

Postboks 9102 Konnerud
3002 Drammen

Tlf. 32 88 70 10

Faks 32 88 58 55

firmapost@bibliotekservice.no

6th European Conference of Medical and Health Libraries

UTRECHT 22-27 June 1998

PLENARY SESSIONS : THEMES AND SPEAKERS

- I: INFORMATION OWNERSHIP: copyright - licenses
Charles Oppenheim, De Montford University Leicester (UK)
Madeleine de Cock Buning, University of Amsterdam (NL)
- II: QUALITY ISSUES AT BOTH SIDES: RESEARCH FRONT - USER END
Hampus Rabow (Sweden) & Bob Gann (UK)
- III: The FUTURE is NOW: linking primary and secondary information
Lois-Ann Colaianni, NLM, Bethesda (USA)
Wubbo Tempel, Excerpta Medica/Elsevier Science, Amsterdam (NL)

OVERVIEW CONTINUING EDUCATION COURSES

■ Monday Whole day (9.00-17.00)

- M1 Managing successful projects and project teams. *Keith Bonson & Beryl Morris*
- M2 Quality management and performance measurement. *Carl Gustav Johannsen*
- M3 User education: developing your teaching skills. *Jean Yeoh*
- M4 ISI Web of Science and Current Contents Connect: free training course. *Mark Wheeler*
- M5 Free EMBASE workshop: When every piece of information is essential? *Justus Krabshuis*
- M6 Free course: Using BIOSIS Previews to access medical and veterinary information.
Nigel Robinson
- M7 Free course: EBSCO for information retrieval. *Nick Vos & Annemieke Meijer*

■ Tuesday Morning (9.00-12.30)

- T1 Cochrane Library and Evidence-based medicine.
Carol Lefebvre
- T2 Text retrieval and bibliography formatting software. *Eric Sieverts*
- T3 Wir mache ich mich und meine Bibliothek fit für's Jahr 2000. *Oliver Obst*

■ Tuesday Afternoon ((13.30-17.00)

- T4 Datenbanken der Cochrane & Quellen zur Evidenz-Basierten Medizin
Reinhard Wentz, Carol Lefebvre u.a.
- T5 Hybrid Internet sources and information transfer. *Paul Nieuwenhuysen*
- T6 Scientométrie: connaissance et phénomènes génomiques. *Marie Angèle de Looze*
SIG Editors Medical Library Journals Association Newsletters

■ Tuesday Whole day (9.00-17.00)

- T7 Accessing, evaluating and organizing medical information on the WWW.
Lisa Blankenship & Lynn Fox
- T8 Encouraging innovation at work. *Beryl Morris & Keith Bonson*
- T9 NLM Medical Subject Headings (MeSH). *Marie Monik & Gun Brit Knutsson*
- T10* Visit Universiteit Maastricht Medical Library and StudyLandscape for PBL.
Fons van den Eeckhout & Sieb Bohlken
- T11* Visit Tilburg University Library. Miebete Wilhelm & Gemma Geertshuis

■ Wednesday Morning (9.00-12.30) at the Uithof (University Campus)

- W1 International Public Health Information on the Internet. *Anke Scheiber*
- W2 Des serveurs Web pour les professionnels de l'information biomédicale. *Corinne Verry*
- W3 Genome and molecular biology information for librarians. *Frank Norman*
- W4 Information specialist/librarian: link between author and publisher. *Micheline van Migro*
- W5 Copyright and the electronic library.
Charles Oppenheim
- W6 Databases in medicine and health care.
Christine Wickman

■ Wednesday Afternoon (13.30-16.30) Jaarbeurs Conference Centre

- W7* SYMPOSIUM ON EVIDENCE-BASED MEDICINE: PERSPECTIVES AND ROLES OF THE HEALTH LIBRARY.
Jenni Tsafirir & Barbara Aronson
- 12.00-13.00 EAHIL Board meeting
- 13.00-14.30 EAHIL Council meeting
- 12.30-13.30 / 13.30-15.00 / 15.00-16.30
Special Interest Group meetings

* restricted to registered participants of the conference!

PRELIMINARY PROGRAMME
6th European Conference of Medical and Health Libraries

UTRECHT 22-27 June 1998

WEDNESDAY JUNE 24

	CEC
12.00-13.00	EAHIL Board
13.00-14.30	EAHIL Council
12.30-16.30	Special Interest Groups
13.30-16.30	Symposium
14.00-17.00	Registration
17.00-18.00	Opening Ceremony
18.00	Start Exhibition
18.00-20.00	Welcome Reception

THURSDAY JUNE 25

8.30-17.00	Exhibition
9.00-10.00	1st Plenary Session
10.00-10.30	Coffee break
10.30-11.30	Parallel Sessions
11.30-13.00	General Assembly
13.00-13.30	Lunch & Learn Sessions
13.30	Poster Session
14.00-15.00	Product Presentations
15.00-15.15	Tea break
15.15-17.15	Educational Tours
	Special Interest Groups
20.00-24.00	Cocktail Party

FRIDAY JUNE 26

8.30-17.00	Exhibition
9.00-10.00	2nd Plenary Session
10.00-10.30	Coffee break
10.30-11.30	Parallel Sessions
12.30-13.30	Lunch
13.30	Poster Session
14.00-15.00	Product Presentations
15.15-17.15	Parallel Sessions
20.00-24.00	Conference Party

SATURDAY JUNE 27

8.30-14.00	Exhibition
9.00-10.30	Parallel Sessions
10.30-11.00	Coffee break
11.00-12.00	3rd Plenary Session
12.00-12.30	Closing Ceremony
12.30-14.00	Farewell Lunch

For more details and further information please check with the 2nd announcement and/or the conference Web-site: <http://med.ruu.nl/eahil.html>

SMHs diskussionsgrupp på Internett blir Nordisk

Av Elisabeth Husem, UPSYKIAT och Arne Jakobsson, Spri

SMH-listen var den första elektroniska diskussionslistan för medicinska bibliotek i Norden. SMH-listen blir nu Nordisk och byter samtidigt namn till MEDBIBL. Det var på det Nordiska styremötet för Nordic Association for Medical and Health Information i Budapest 24. September 1997, vi ble eniga om att göra om SMH-listen till en Nordisk diskussionslista. Den nya diskussionslistan er ett gemensamt forum för de nationella biblioteks-föreningarna för medicinska bibliotek i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige. Listan kommer även i fortsettningen att administreras av Spris bibliotek och utredningsbank.

Syfte

Syftet med MEDBIBL er att skapa ett forum för diskussion och informationsspridning mellan medicinska bibliotek i Norden och i varje Nordiskt land. En fråga som du vill diskutera kan beröra alla medicinska bibliotekarier i Norden eller kanske endast en mindre grupp bibliotek t ex i Norge. Det är fullt tillåtet att diskutera det du bara tror gäller Norge. Tänk på att även lokala frågor, problem eller ideer kan vara av intresse för dina Nordiska kolleger. Det går bra att informera om lokala kurser och konferenser. Du kan skriva alla dina inlägg på norska.

Föredrar du att skriva på engelska så går det också bra. Dina Nordiska kollegor kommer att skriva inlägg på svenska, danska eller engelska.

MEDBIBL är en s.k. öppen diskussionslista, dvs alla intresserade har möjlighet att bli medlemmer.

Automatiskt medlemskap för alla medlemmar i SMH-liste

Alla medlemmer i SMH-liste kommer att flyttas över til MEDBIBL. Du behöver alltså ej anmälda dig till MEDBIBL om du redan är med i SMH-liste.

Adressen

Adressen till diskussionslistan är **MEDBIBL@spriwww.spri.se**. All e-post till denna adress kommer automatiskt att vidarebefordras till alla listans medlemmar. Om du vill skicka ett svar enbart till den person som skrivit inlägget, var därför noga med att skriva ett nytt meddelande till honom/henne. Använder man Svara-funktionen i postprogrammet skickas svaret till alla listans medlemmar.

Om du inte är medlem i SMH-liste och vill bli medlem i MEDBIBL

Prenumeration

Sänd brevet till:

listserv@spriwww.spri.se

Ämne: lämnas tomt

Första och ända rad i brevet:

SUBSCRIBE MEDBIBL Förnamn

Efternamn

Avsluta prenumeration

Sänd brevet till:

listserv@spriwww.spri.se

Ämne: lämnas tomt

Första och ända rad i brevet:

SIGNOFF MEDBIBL

Skicka ett inlägg till listan

Sänd brevet till:

MEDBIBL@spriwww.spri.se

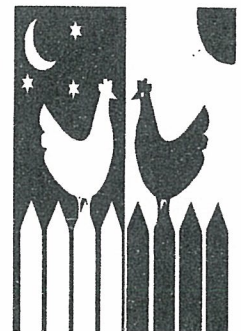
Ämne: Ditt ämne

Skriv ditt inlägg

Observera att du först måste bli medlem i listan för att kunna skicka ett meddelande till listan. OBS gäller ej gamla medlemmar i SMH-listan.

När du väl är medlem så skicka alla dina inlägg till:

medbibl@spriwww.spri.se

(Forts. fra side 22)

Mer informasjon om MEDBIBL finns på:

<http://www.spri.se/spriline/medbibl.htm>

Web archives

Det är nu möjligt att gå tillbaka till tidigare diskussioner på MEDBIBL samt söka bland inläggen. Man kan också skicka nya inlägg direkt från webbgränsnittet.

Listans arkiv finns tillgängligt från SMHs hemsida och från Spris biblioteks hemsida

<http://www.ub.uio.no/umed/opsykiat/smhmeld.htm>

<http://www.spri.se/spriline.htm>

alternativt direkt på:

<http://194.14.96.17/archives/medbibl.html>

<http://www.sjukhusbiblioteken.se>

Sykehusbibliotekene i Sverige får egen webside

En gruppe sykehusbibliotek i Sverige har startet et prosjekt for å lage en felles web-side for sykehusbibliotekene! Siden skal inneholde aktuelle web-lenker både til bibliotekenes egne ressurser og til eksterne kilder.

I Sverige står flere sykehusbibliotek i fare for å bli nedlagt, og målsettingen er blant annet å synliggjøre bibliotekenes arbeid. Dessuten unngår man dobbeltarbeid og hjelper små bibliotek som ikke har mulighet for å holde følge med utviklingen ålene. Prosjektet er et gruppearbeid hvor arbeidsoppgavene fordeles på flere.

Siden beregnes å komme i gang til sommeren

Spørsmål kan rettes til:

eva.alopaeus@gsv.gu.se

Noe for norske sykehusbibliotek?

Blänkaren nr. 24, 1998

Elektronisk publisering ved universiteter og høyskoler.

Nordisk konferanse i Bergen, 17.-18.februar 1998

Av Elisabeth Akre, ND/MED

Elektronisk publisering via Internett fører til endringer i forholdet mellom de tradisjonelle aktørene i publiseringsskjeden, i kostnads- og distribusjonsstruktur og får konsekvenser for lagring, bevaring og gjenfinning av informasjonen.

Hva mener universitetene og høyskolene, hva mener forskerne, brukerne og bibliotekene om følgene av disse endrede strukturene?

Konferansen i Bergen ble støttet av NORDINFO og ønsket spesielt å sette søkelyset på hvilken rolle de vitenskapelige institusjonene selv bør ha ved tilrettelegging og formidling av forskningsresultater.

Direktør for Universitetet i Bergen, **Kåre Rommetveit**, trakk i sin velkomsthilsen frem de utfordringer og muligheter teknologien utgjør for forskning og undervisning. Å utnytte den teknologiske utvikling krever store investeringer i utstyr, kompetanse og oppdatering og stiller også større krav til universitetene om markedsføring av forskningsresultater. Dette får store følger for budsjettene! **Kari Garnes**, direktør for Universitetsbiblioteket i Bergen, introduserte konferansens tema med å stille spørsmål:

Hvem skal bestemme hvor mye elektronisk publisering skal erstatte trykt, hvordan skal institusjoner organisere publisering av eget materiale, hvordan sikre kvalitet, hva gjør forlagene?

Er det forlaget eller lærestedet som skal publisere?

Hvilken rolle skal bibliotekene ha - forlegger eller informasjonslagring- og gjenfinning - eller kanskje begge? Og kan de klare å lagre for fremtiden?

Er det kommersielle eller vitenskapelige krefter som kontrollerer utviklingen?

Må alle ha Internett for å orientere seg i faget sitt?

Er dagens elektroniske muligheter bare en mellomstasjon for noe helt annet?

ETAI - mer enn et tidsskrift

ETAI står for "Electronic Transactions on Artificial Intelligence (datavitenskap)" og representerer en ny distribusjonsmåte og kanal for vitenskapelig kommunikasjon på nettet. **Erik Sandewall**, Linköping Universitet, er redaktør og webmaster.

ETAI's målsetting er å utnytte det elektroniske medium til å oppnå bedre kvalitetsskontroll i publiseringen. Tradisjonelt har godkjenning for publisering av vitenskapelige bidrag vært kontrollert av tidsskriftutgiver gjennom refereeordningen. ETAI organiserer dette i en flertrinnsprosess på Internett. Forskeren sender et sammendrag via ETAI's nettsite til en fagredaktør for aksept. Forfatter legger så ut bidraget i full tekst i et "first publication archive" for åpen diskusjon. ETAI's "Electronic News Journal" gir lenke til teksten. Teksten publiseres som PDF-file eller postscript for å sikre mot manipulering, og URL må være konstant. Etter diskusjonsfasen kan forfatter velge å revidere artikkelen i henhold til kommentarer og selv bestemme om han ønsker å publisere den i ETAI eller et annet sted. Hvis han velger ETAI, vurderes bidraget av to referees utnevnt av fagredaktøren. Vurderingskriteriene er forskjellig fra de tradisjonelle i trykte tidsskrifter. Også på dette trinn er det åpent for ny debatt. Ved endelig ETAI- aksept oppnår bidraget vanlig tidsskriftartikkelstatus. Linköping University Press står da som forlagsansvarlig.

Hva er fordelene med en slik organisering av vitenskapelig publisering? Kostnadsstrukturen endres - forfatteren gjør her det meste av arbeidet selv, og publiseringen er bortimot kostnadsfri. Forfatter, ikke tidsskrift, eier artikkelen. Det kan legges inn kryssreferanser som gjør det lettere for kolleger å følge med i utviklingen på hele fagområdet. En

(forts. side 25)

Hvem skal bestemme hvor mye elektronisk publisering skal erstatte trykt, hvordan skal institusjoner organisere publisering av eget materiale, hvordan sikre kvalitet, hva gjør forlagene?

kvalitetssikrende effekt er at den første teksten blir stående, slik at en forsker vurderes ut fra hvor mange av sine foreslåtte bidrag han får antatt. ETAI's oppgave er i første rekke å garantere for organisering, administrasjon og teknologisk kvalitet, innholdskvaliteten overalt i større grad til forskermiljøet selv. Artikkene publiseres også i trykt utgave - i alle fall inntil videre.....

ETAI's URL er:

<http://www.ida.liu.se/ext/etai>.

Elektronisk vitenskapelig publisering - "state of the art"

Pirkko Eskola, VTT Information Service, Finland

VTT Information Service er Nordisk Kompetansesenter for Elektronisk Publisering (NordEP), utnevnt av NORDINFO.

[\(http://www.vtt.fi/inf/nordep/\)](http://www.vtt.fi/inf/nordep/)

Elektronisk publisering endrer publiseringsprosessen fra å trykke først, så distribuere til å distribuere først, så trykke. Begrepet "elektronisk publisering" defineres forskjellig, Pirkko Eskola inkluderer publikasjoner som kun fremstilles i elektronisk form, parallelle publikasjoner som forekommer både i trykt og elektronisk utgave og elektroniske publikasjoner som supplerer trykte. Trykte publikasjoner fremstilt ved hjelp av elektroniske verktøy (tekstbehandling osv) defineres ikke som elektroniske.

Veksten i elektroniske publikasjoner er sterk, i noen sammenhenger så mye som 100% fra 1996 til 1997. (ARL Directory of Electronic Journals, Newsletters and Academic Discussion Lists, <http://www.arl.org:591/>).

De viktigste publikasjonstyper til nå er bøker, tekniske og vitenskapelige rapporter og tidsskrifter/artikler. Bøker er hovedsakelig eldre verker, ordbøker, leksika og oppslagsverk. WWW ble startet av fysikere, og High Energy Physics - databasen ved Stanford University i USA er en av de første og største for vitenskapelige rapporter. Tidsskriftutgivere har som kjent, kastet seg ut på det elektroniske markedet og

antallet elektroniske tilgjengelige tidsskrifter øker raskt, enten bare i elektronisk form eller som parallellpublikasjoner. Et problem er at utgiverne bruker mange forskjellige filformater og distribusjonsmetoder.

VTT har vært med på å lage en UNESCO-guide for hvordan man skal legge elektroniske tidsskrifter på Web. (<http://www.unesco.org/webworld/participerguidelines/index.htm>). Her finnes bl.a. oversikt over forskjellige filformater. VTT bruker selv og anbefaler PDF (Portable Document Format). PDF anbefales av en rekke grunner: originaldokumentet bevares som det er, det er mindre plasskrevende, lesbart i forskjellige "miljøer" uavhengig av hardware og operativsystem, lett å anvende tekstbehandling og publiseringsprogrammer, og har god dokumentsikkerhet. For å benytte PDF filformat trengs programvaren Adobe Acrobat.

VTT anbefaler MS Word for windows som tekstprogram. En detaljert instruksjon i hvordan bruke tekstbehandling og publishing-programmer for å lage elektroniske dokumenter finnes på :

<http://www.vtt.fi/inf/nordep/projects/webpilot/cookbook>.

Fordeler med elektronisk publisering er: rask publisering, rikere publikasjoner ved bruk av multimedia og lett å oppdatere publikasjonene. Dette sier noe om hvilke fagområder som egner seg best.

Ulemper: det er vanskelig å "browse", holde kontroll på versjoner av teksten er et problem, det finnes for mange standarder, betalingsprosedyrer og opphavrettslige spørsmål er ikke løst.

Likevel - forskerne må nå gå videre og lenger enn den tradisjonelle papirpresentasjonen av forskningresultater - de må lære å utnytte de mulighetene teknologien gir for å visualisere forskningsresultater og formidle dem til andre forskere og fagfolk.

Doktorgradsarbeider

Peter Burnhill og Alason Roberts, Edinburgh Universitetsbibliotek

Grå litteratur har særlig mye å vinne på

(forts. side 26)

nettpublisering når det gjelder mulighet for gjenfinning og dermed bruk. Til nå har doktorgradsarbeider gjerne ført en obskur tilværelse i bortgjemte magasiner i universitetsbibliotekene. I Storbritannia diskuteres det hvordan disse best kan gjøres tilgjengelig på Internett. Det er store muligheter, men også problemer forbundet med dette.

University Theses Online Group, UTOG, består av 8 universiteter som i samarbeid med British Library arbeider med en nasjonal strategi for online tilgang til doktorgradsarbeider. Det må etableres teknologiske infrastrukturer på de enkelte universiteter, det er spørsmål om formater og standarder, forfatters og institusjons rettigheter og ikke minst om en holdningsendring hos forskerne.

Universitetet i Edinburgh er et av Storbritannias nasjonale datasenter, <http://edina.ed.ac.uk>.

Det finnes også et nasjonalt program for elektroniske bibliotek, eLib, <http://ukvln.bath.ac.uk/services/elib>.

Forlag eller institusjon/bibliotek – hvem skal styre?

Jos Kuijlen, Tilburg Universitetsbibliotek
Tilburg vil være kjent for mange for sitt arbeid med digitalt bibliotek, konseptet “integrated desktop” og ikke minst sin årlige sommerskole for bibliotekarer. Jos Kuijlen grep fatt i forholdet mellom leddene i publikasjonskjeden, de økende prisene hos tidsskriftforlagene og bibliotekets rolle i det endrete aktørbildet elektronisk nettpublisering skaper.

Forskerne overlater i dag sine rettigheter til forlaget, og forskeren selv, hans institusjon og dens brukere må kjøpe tilbake informasjonen.

Tilburg har grepet fatt i dette under mottoet “bryt kjeden”: forskerne publiserer direkte på Web og institusjonsbiblioteket sikrer gjenfinning ved å etablere referanse-databaser. Basene, og dermed biblioteket, blir porten til fagkunnskapen ved å bygge opp databaser som inneholder referanser for hele fagområdet, både egne publikasjoner og andres. Biblioteket kjenner sine brukere og kan bygge opp profilbaser, gjerne knyttet til dokumentleveringstjeneste.

Et kjernekonsept ved Tilburg er “integrerte PC-stasjoner” for alle forskerne hvor de med et felles WWW-grensesnitt kan søke i bibliografiske baser, hente ut dokumenter i full tekst direkte eller bestille papirkopi fra biblioteket i samme system.

Tilburg-universitetet arbeider med en rekke prosjekter for elektroniske publisering: grå publikasjoner, elektronisk “peer-reviewed” tidsskrift, bilder og kortfilmer på Web (ELISE-prosjektet)

Et av de største problemene ved overgang til elektroniske nettpublisering er å finne en balanse mellom forleggerens, bibliotekets og institusjonens/ forfatterens rolle.

Linköping University Electronic Press

- et eksempel på et universitetsinternt forlag, presentert av **Liselotte Thornell**

Ansatte og studenter på universitetet kan publisere på Internett gjennom forlaget, som garanterer for at manuskriptet ikke kan manipuleres og at det forblir tilgjengelig på nettet i en fastsatt tidsperiode, for eksempel 25 år. De garanterer også for at copyright og opphavsrett ivaretas.

Formålet med forlaget er å utnytte IT-mulighetene for enklere, raskere og billigere publisering av forskningsarbeider. Ved raskere og bedre vitenskapelig kommunikasjon vil kvaliteten på forskning og undervisning øke. Forlaget samarbeider med ETAI, se ovenfor.

HUTpubl - et finsk prosjekt

Tuija Sonkkila, Helsinki Teknologiske Universitet

Prosjektet konsentrerer seg om å finne en enhetlig strukturmodell for elektronisk publisering ved universitetet, og fokuserer på aspekter som standarder, bevaring og plattform-uavhengighet. Formålet er å kunne få adgang til et dokument i et elektronisk dokumentlager fra forskjellige plattformer uten at det originale dokumentet berøres. HUTpubl er en del av paraplyprosjektet JURA, et konsortium av 3 finske universitet. JURA arbeider med retningslinjer for bruk av strukturerte dokumenter innen høyere utdanning i Finland.

(Forts. side 27)

Aktørene – forskerens ståsted

professor Knut Fægri, Universitetet i Oslo
Publisering av forskningsarbeider har en viktig plass i forskerens liv. Motivene for å publisere er ideelt sett å spre ny viten og innsikt, og personlig å delta i faglig meningstveksling og få anerkjennelse for eget arbeid. Økonomiske motiver og spørsmål om copyright er ofte underordnet. I dagens system fungerer tidsskrifter med referee-ordning som en kvalitetssikring, selv om det er stor forskjell på de enkelte tidsskriftenes vitenskapelige status.

Tidsskriftene er en faglig møteplass for forskerne og et arkiv for forskningsresultater. Rask spredning og utveksling er viktig. Publikasjonslisten for den enkelte forsker er viktig for hans faglige identitet og kvantifisering av hans kvalifikasjoner. Kan universitetsintern elektronisk publisering av forskningsresultater oppfylle disse kravene? Foreløpig anser Fægri ikke at dette kan erstatte det nåværende systemet, men kan supplere dette. I det nåværende systemet er "forskingsosiologi" og publiseringssystem smeltet sammen, og det må en kulturendring til i forskermiljøene før elektronisk publisering aksepteres som fullgod publiseringsform.

Denne største fordelen ligger i muligheter for vid og rask spredning over nettet. Utfordringene ligger i hvordan publikasjonene skal nå utenfor universitetet og frem til den aktuelle målgruppe, altså spørsmål om organisering og gjenfinning av kunnskapen. Katalogtjenester og gjenfinningsdatabaser – "sentraliseringsfora" er helt vesentlig – dette er en funksjon som tidsskriftene fyller i dag. Lenker er et godt hjelpemiddel, men disse må også struktureres. Nettet kan tjene som faglig møteplass, men dette kan kanskje dekkes av diskusjonslister.

En stor fordel ligger i muligheten for mer objektiv kvalitetsvurdering, f.eks, som i ETAI-modellen. Det publiserte manus legges ut for åpen vurdering av kolleger, ikke bare utvalgte referees som kan ha personlige interesser som gjør bedømmelsen mer subjektiv. Et motargument er muligheten for andre til å "stjele" i vurderingsprosessen når manus er åpent tilgjengelig, det er vesentlig at opphavsrettsspørsmål avklares og at teksten ikke

kan manipuleres. Arkivfunksjonen er også viktig - elektronisk lagring vil bli nødvendig på grunn av de store informasjonsmengdene..

Den største fordelen ligger imidlertid i mediets egenart, å utnytte multimediemuligheter og ikke lage kopier av trykte publikasjoner.

Faren ved universitetsintern publisering er at det kan bli de store som dominerer og vi kan få en tilsvarende makt- og kvalitetsgradering som vi i dag har når det gjelder forlag og tidsskrifter.

Forlaget – trussel eller mulighet?

Terje Osmundsen, Universitetsforlaget
Universitetsforlaget er forpliktet til å formidle skandinaviske forskningsresultater, den økonomiske gevinst er ikke styrende, hevder Osmundsen. Med et slikt formål er dette forlaget kanskje ikke representativt for den økonomiske maktkampen som pågår i publiseringverdenen. Forlaget fokuserer på undervisning og utdanning så vel som på forskningspublisering. En rekke prosjekter er under utarbeiding når det gjelder elektronisk publisering, men foreløpig ligger forlaget nærmest i startgruppen. Noen tidsskrifter er parallellpublisert på Internett og noen verk på CD-ROM. Som strategi ønsker forlaget å ivareta både forfatteres og brukeres behov. Tidsskrifter vil være første satsningsområde, på sikt vil man også satse på undervisningsmaterieell, for eksempel i forbindelse med PBL og fjernundervisning. Medisin er prioritert fagområde. Forlaget ser det som sine oppgaver å sikre tilgjengelighet til vitenskapelig publisering, etablere, vedlikeholde og oppdatere baser som er relevante for brukerne, gi gode søkemuligheter og sikre rettigheter. Satsningen på elektronisk publisering må sees i sammenheng med teknologiske krav og muligheter og kostnader. Lønnsomhet må sikres, kanskje gjennom nye samarbeidsmodeller. Som fremtidsmodell kan man også tenke seg sentraliserte institusjonskonsortier som går sammen om elektroniske forlag med ideelt formål og slik sikre at vitenskapelige publikasjoner når utover det enkelte universitet.

(Forts. side 28)

Fremtiden fra et teknologisk ståsted

Tom Therkildsen, tidligere IT-direktør ved Universitetet i Bergen
Tidligere IT-dogmer har hevdet: det papirløse kontor, lavere IT-kostnader etter hvert, maskinene vil komme til å "forstå" naturlig språk og gjøre programmering overflødig og Internett vil forbli gratis og ideelt. Ingenting av dette har slått til, ifølge Therkildsen. Dagens myter sier at IT motvirker sentralisering og reduserer behov for møter og reiser, vi tror stadig at "bare vi får standardisert..., bare vi får laget denne tjenesten....", raskere og større maskiner gir bedre ytelser og IT-sikkerhet er (nesten) gratis. Heller ikke dette holder stikk, og viser hvor vanskelig eller til og med umulig det er å si noe om annet enn den aller nærmeste fremtiden når det gjelder teknologisk utvikling og dens innvirkning på samfunnsstrukturer.

Hva som er sikkert i dag er at det må satses på standarder, protokoller, fysisk infrastruktur og drift, nettet er ikke gratis og sikkerhet er ikke gratis, lyd og bilde vil bli vanlig og det vil skje en integrering av tele- og datamedier.

Brukerstrukturen utvikles også.

Tidligere var IT en teknologisk høyborg for de få, PC-ene gjorde brukerne til egne mestere, nettverkene skaper IT-anarkister. Det er store sprik i krav og kompetanse, men bruk av elektroniske medier griper stadig sterkere inn i hverdagen for alle.

Fa en samfunnsvinkel vil arbeidsdagen får ny struktur med utflytende arbeidstid, nye vaner og tidsbruk og økende asynkron (ikke samtidig) kommunikasjon, teknologisk vil JAVA-teknologien være den største revolusjonen i nærmeste fremtid.

Fremtiden tegner seg som et grenseland mellom det fabelaktige og det trivielle, hvor kostnadene representerer det trivielle og teknologien det fabelaktige. Vedlikehold, opplæring, brukerstøtte, applikasjonsutvikling representerer store utgiftsposter. Prioritering, kostnadskontroll og nytteanalyser er

vesentlige korrektiver til den teknologiske eventyrverden, ikke flere og nye tjenester for enhver pris.

Er bibliotekene klare?

Ole Husby, BIBSYS

Bibliotekenes formidlerrolle er uten tvil konkurranseutsatt. Men i den nye publiseringsstrukturen finnes en rekke tradisjonelle bibliotekfaglige utfordringer, selv om de ikke alltid gjenkjennes som sådanne. Oppgavene er i prinsippet de samme, men det er behov for nye metoder tilpasset nye rammebetingelser. Tre av disse oppgaveområdene er metadata, systemsamvirke og markedsføring.

- Metadata tilsvarer katalogiseringsdata, men de ytre faktorene er så forandret at det trengs nye metoder. Lokaliseringsinformasjon, lenker, opphavsrett, adgangsrett og bruksrett er opplysninger som må inkluderes. Dublin Core kan bli svaret på nye behov. Katalogiseringsprosessen må forenkles og sentraliseres.
- Kravet til å tilby "all" litteratur forsterkes i en digital verden, det trengs metoder for systemsamvirke som gjør at man kan få tilgang gjenneom få tjenesteleverandører, få betalingsavtaler og få passord.
- Markedsføring – bibliotekene sitter med kundeportefølje og utstillingsvindu og burde være attraktive partnere innen vitenskapelig publisering. Bibliotekets potensielle forlagsrolle kommer inn her. Nye aktører er imidlertid på full fart inn i de tradisjonelle bibliotekoppgavene, for eksempel tidsskriftforlag som lager sine egen gjenfinningsbaser. Dette aksentuerer betydningen av markedsføring for bibliotekene.

Verken bibliotekene eller andre aktører er klare for de strukturendringer overgang til elektronisk publisering medfører, og mulighetene for å etablere nye samarbeidsmodeller er åpne.

BIBSYS arbeider med et digitalt prosjekt med tidsramme 1998-2000: BDB – Bibsys Digitalt Bibliotek, som har som formål å samordne tilgang til interne og eksterne samlinger.

(Forts. side 29)

Universitetenes oppgaver rektor Jan Fridthjof Bernt, Univer- sitetet i Bergen

Universitetenes motiver for å publisere er i første rekke prestisje, som gir bevilgninger, og kvalitetssikring av forskningsresultater. I vitenskapssamfunnet er publisering en faglig og politisk nødvendighet og en etisk forpliktelse for sosialt og menneskelig fremskritt. I forbindelse med overgang til elektronisk publisering må vitenskapssamfunnet utvikle publiseringsbegrepet med kriterier for når noe defineres som publisert og hvilken versjon det er. Bibliotekene har en viktig rolle i å knytte tråder mellom de forskjellige delene av det vitenskapelige samfunnet på nettet. Bør det opprettes et nytt "vitenskapsnett" – for eksempel hos BIBSYS?

Universitetenes utfordringer er av logistisk og styringsmessig karakter, det vil si å styre IT-ressurser, bemanning, datakraft og koble forskning og formidling. Kontroll på publiseringsnarkiet og elektronisk tilgjengeliggjøring av publikasjoner i tilsettingsøyemed og ved søknad om forskerstøtte er en annen oppgave. Institusjonene er for slappe i dag i sin styring av vitenskapelig dokumentasjon, universitetene har plikt til å dokumentere og sørge for at dokumentasjonen kommer ut. Konklusjonen er at universitetene må ta tak i elektronisk publisering av egen dokumentasjon!

En humanist reflekterer Nils Erik Wille, Roskilde Univer- sitetssenter

Elektronisk publisering er veien frem, men utviklingen går ikke av seg selv. Både teknologiske og holdningsmessige spørsmål må løses i sammenheng. Teknologisk ligger barrieren i utstyret – lesing av større tekster fra dataskjerm er ikke akseptabel med det utstyret som foreligger i dag. Kanskje må man tenke helt ny design her – for eksempel en bærbar "skjerm" i bokformat som kan kobles til datamaskiner.

Når det gjelder holdninger, er humanister i dag ikke innstilt på å publisere elektronisk, det regnes ikke som meriterende nok.

Trykt form oppfattes som høyere forskningsmessig kvalitet og digital form som nødløsning. Det at den digitale formen er leseteknisk uakseptabel, er en viktig grunn til dette, slik ser vi at de to faktorer er flettet sammen.

For fagområder som teknikk, medisin og naturvitenskap skjer allerede 20-30% av publiseringen elektronisk. For humanistiske fag er andelen langt lavere. Dette henger sammen med at humanistisk vitenskapelig litteratur i alt vesentlig publiseres i bokform. Pr. i dag kan digital form tenkes for Web-presentasjoner av institutter, personer og prosjekter, diskusjoner, kilder, tidsskrifter og rapporter – det vil si "grå" litteratur innen fagområdet. Kjerneforskningen kommer foreløpig ikke på skjermen. Konklusjonen er at de spesifikke egenskaper som elektroniske medier har, foreløpig ikke egner seg til å utnytte i presentasjon av humanistisk forskning. Tankekorset er om det virkelig er så enkelt at et egnet "leseapparat" ville forandre dette?

Opphavsrett vil bli behandlet som et eget tema i SMH-Nytt senere, derfor gjengis ikke konferanseinnlegget.

Konklusjon

Slik det ser ut i dag, er elektronisk publisering av forskningslitteratur veien fremover i overskuelig fremtid, men tekniske og sosiologiske utfordringer må løses. Holdninger hos forskere og institusjoner må endres; standarder, gjenfinning osv må avklares. Roller og økonomiske maktkamp i publiseringskjeden må avklares, det må være økonomi til teknisk utstyr som gjør det mulig å produsere og anvende publikasjoner. For bibliotekenes del tegner det seg et bilde av at det stadig er behov for tradisjonelle bibliotektenester, men i ganske andre omgivelser og etter andre metoder. En rekke strukturelle forhold må avklares i forhold til universitetsintern publisering. Kanskje vil dette komme til å utgjøre en nisje, kanskje vil det dominere. Eller kanskje, som Kari Garnes sa, er vi ved en mellomstasjon og alt dette vil erstattes av noe helt annet?

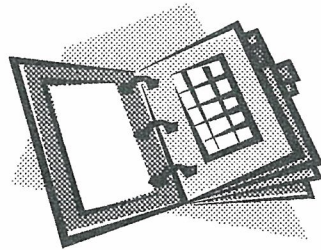
Nytt Web-tidsskrift "Health Information on the Internet"

Formålet med tidsskriftet er å imøtekomme det økende behovet for informasjon om helseresurser på Internett og å være et diskusjonforum om emnet.

Nr. 1 – i full tekst på Web – inneholder blant annet artikler om Evidence Based Health Care, Pub Med og sykepleieinformasjon på nettet.

Kommer annenhver måned, abonnementspris USD 50.

URL: <http://www.wellcome.ac.uk/healthinfo>

ANBEFALTE LENKER:

<http://www.ariadne.ac.uk/>

"Ariadne - Web and print magazine of Internet issues for librarians and information specialists"

<http://www.firstmonday.dk/>

"Original articles about the Internet and the Global Information Infrastructure"

<http://bubl.ac.uk/>

"A national information service for the higher education community"

<http://www.startsiden.no/index.html>

"En samling tjenester for norske brukere - samlet av en uavhengig redaksjon"

<http://www.doktoronline.no/>

"Doktor Online er en informasjonstjeneste for deg som vil vite mer om helse og medisinske spørsmål. Tjenesten er laget av og drives i regi av ukebladet Hjemmet"

<http://medschool.wustl.edu/webcites/journals.htm>

"The WebCites "Directory of Electronic Journals" contains links to over 700 online biomedical journals"

<http://www.helsetilsynet.no/>

Statens helsetilsyn

<http://www.ub.uio.no/umed/generelt/tidsskr.htm>

Oversikt over UMEDs tidsskrifter som igjen er knyttet til BIBSYS, slik at man både kan bestille i BIBSYS og se når de hefter er ankommet

INTO INFO (EDUCATE)

WWW baserte programmer for informasjonsoplæring - og tilgang.

Av Mimi Dammann, UIMMUNOL

Studenter og forskere står daglig overfor en uendelig voksende mengde med informasjon som distribueres på mange forskjellige måter: trykt materiale, online, CD ROM og via Internett. Så mange muligheter gjør det vanskelig for folk å finne akkurat det de søker etter. Derfor blir det stadig viktigere å lære hvordan man kan både finne og sortere/behandle informasjon.

Ingen, det være seg vitenskapsmann eller dokumentalist kan ha det minste håp om å kjenne til mer enn en liten flik av all den informasjonen som utgis på deres spesielle område. Derfor er det nødvendig å strukturere og organisere den gitte informasjon, og å finne måter som kan hjelpe en i søke- og gjenfinningsprosessen.

De akademiske bibliotekene har tatt opp denne hansken, og opp gjennom 70- og 80-årene startet mange med opplæring på dette området, men mangel på ressurser har medført en noe manglende oppfølging av det ambisiøse nivået noen la seg på. Etterhvert fant man ut at fjerndervisning var den beste måten å løse problemene på, og seks universitetsbibliotek fra fem europeiske land arbeidet i 3 år med EU-midler frem EDUCATE (EnD User Courses in Information Access through Communication Technology), som ble lagt frem på IFLA-kongressen i 1995. Prosjektet ble avsluttet i februar 1997.

EDUCATE-prosjektets målsetting var å være til hjelp for studenter og forskere ved å produsere en ny modelltype for kurs i utvelgelse og bruk av informasjonsverktøy hvor bruker kunne gå frem i sitt eget tempo. Kurset baserte seg på Internet, og skulle i første omgang dekke emneområdene fysikk og elektrisk og elektronisk teknologi. Etterhvert

utviklet prosjektet seg til produksjonen av INTO INFO programmene som hittil er blitt produsert innen fire fagområder: Kjemi, Fysikk, Energi og Elektronisk teknologi, og det foregår hele tiden en utvikling mot flere moduler og flere emner. Også språklig foregår en utvikling: mens de til nå er blitt laget på tre språk, nemlig engelsk, fransk og spansk, er det krav om flere språk som f. eks. tysk, italiensk og svensk.

Programmene er altså blitt laget for å imøtekomme behovene fra vitenskapsmenn, ingeniører, lærere, bibliotekarer og informasjonsspesialister i å lære om og ta imot relevante informasjonsskilder. INTO INFO inneholder såvel materiale som håndbøker, oversiktsartikler, encyklopedier og databaser, som fulltekst materiale. Det har kapitler som inneholder evaluering av søkeresultatene, om oppbygging av personlige referansedatabaser, og om skriving av abstracts, oversiktsartikler og avhandlinger.

Etter bare to måneder blir programmene allerede brukt av 29 universiteter i 11 forskjellige land. Bruker betaler en lisensavgift for vedlikehold og hjelp.

Programmene er basert på bruk av World Wide Web og har en hierarkisk struktur på tre nivåer, med flere interne og eksterne hyperlenker, og henvender seg til såvel dem som liker strukturert innlæring som til dem som vil «prøve og feile» selv.

INTO INFO kan brukes i undervisningen på flere måter: på universiteter og høyskoler som fjerndervisning som selv-instruerende verktøy som videreutviklingskurs og faglig utvikling

Foreløpig har EDUCATE-prosjektet ført til tre satellitt-prosjekter:

1. MEDUCATE

Utviklet spesielt for emneområdet medisin av Karolinska Institutet, Linkøping Universitet

og Göteborg Universitet.

2. INFOVISION

Utviklet som et fjernundervisningsprosjekt i ingeniørfag

3. CHEMISTRY

Utviklet av Chalmers Universitet.

På samme måten som INTO INFO skal Meducate kunne anvendes både som selvstudier og som hjelp i undervisningen av studenter og doktorander. Det er hierkisk oppbygget, og det finns lenker til både interne og eksterne ressurser og til Internet og til de forskjellige databaser som er relevante for det emnet man studerer eller forsker på.

MEDUCATE skal være tilgjengelig på

engelsk og svensk. Den engelske versjonen kommer sannsynligvis til å inngå som en del av INTO INFO og dermed bli avgiftsbelagt, mens den svenske versjonen er det meningen å tilby gratis til svenske brukere. Meducate var beregnet ferdig innen 1997, - foreløpig har den ikke vært offentliggjort., men den som vil ha et demonstrasjonspassord kan kontakte Gunilla Thomasson på:

gunilla.lib.chalmers.se

og WWW-adressen er:

<http://www.educate.lib.chalmers.se>

Prosjektet finansieres av BIBSAM (Avdelningen før nasjonell samordning och utveckling, Kungliga biblioteket)

Du finner det på hjemmesiden!

Informasjon til medlemmene legges nå ut på SMH's hjemmeside – det er her du finner nyheter om kurs og arrangementer. Vi oppfordrer instendig til å bruke siden, og til å bruke MEBIBL-listen som utvekslingsforum med kolleger!

Se Arne Jakobsson's artikkel om hvordan du blir medlem av og bruker MEDBIBL.

Adresse til SMH's hjemmeside: **<http://www.ub.uio.no/umed/psykiat/smh.htm>**

Norsk Bibliotekforening Spesialgruppen for medisin og helsefag 1998

Styret

Elisabeth Husem, UPSYKIAT - leder

Psykiatrisk Institutt, Biblioteket, Postboks 85 Vinderen,
0319 Oslo. Tlf: 22 14 65 90 Fax: 22 49 58 61
E-mail: elisabeth.husem@psykiatri.uio.no

Elisabeth Akre, ND/MED - nestleder

Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek,
Postboks 23 Vinderen, 0319 Oslo. Tlf: 22 45 16 38
Fax: 22 45 16 99 E-mail: diakon@online.no

Liv-Berit Henschien, RIKSHOSP - sekretær

Rikshospitalet, Medisinsk Bibliotek og Informasjonssenter,
0027 Oslo. Tlf: 22 86 77 71 Fax: 22 36 47 75
E-mail: l.b.henschien@rh.uio.no

Marit Stavn, HAK/VP - kasserer

Høgskolen i Akershus, Avd. for vernepl.utdanning
Biblioteket, Postboks 372, 1301 Sandvika Tlf: 67 11 74 11
Fax: 67 11 74 01 E-mail: marit.stavn@hiak.no

Kirsti Strengenhagen, NVH - styremedlem

Norges Veterinærhøgskole, Biblioteket, Postboks 8146
Dep 0033 Oslo Tlf: 22 96 45 55 Fax: 22 96 45 31
E-mail: kirsti.strengenhagen@veths.no

Grethe Thommesen, HIA/EG - utenbysrepr.

Høgskolen i Agder - Bibliotekstjenesten - Eg
Solbergveien 14, 4615 Kristiansand S
Tlf: 38 14 18 65 Fax: 38 14 18 91
E-mail: Grethe.Thommesen@hia.no

Ann-Karin Norman, LHMRF - varautenbysrepr.

Lillehammer fylkessykehus, Medisinsk bibliotek,
2600 Lillehammer Tlf: 61 27 20 92 Fax: 61 27 20 36
E-mail: noank@online.no

Vigdis Knutsen, HSDIAKSP - 1. vararepr.

Høgskolen for diakoni og sykepleie - Fagbiblioteket
Lovisenberggt. 15, 0456 Oslo
Tlf: 22 35 83 60 Fax: 22 35 82 76
E-mail: vigdis@diakon.oslodsh.no

Hilde Strømme, RIKSHOSP - 2. vararepr.

Rikshospitalet, Medisinsk Bibliotek og Informasjonssenter
0027 Oslo. Tlf: 22 86 77 93 Fax: 22 36 47 75
E-mail: hilde.stromme@klinmed.uio.no

Baltikumutvalg:

Elisabeth Akre - se styreliste

Elisabeth Husem - se styreliste

Astrid Müller, UMED

Det medisinske fakultetsbibliotek
Postboks 1113 Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 22 85 14 99 Fax: 22 85 11 31
E-mail: astrid.muller@ub.uio.no

SMH Hjemmeside:

<http://www.ub.uio.no/umed/upsykiat/smh.htm>

Kurskomité

Patricia Flor, HIT/SKN

Høgskolen i Telemark, Biblioteket - Skien
Postboks 3704 Skien Tlf: 35 57 54 86 Fax: 35 57 54 89
E-mail: patricia.flor@hit.no

Anne-Marie Haraldstad, RIKSHOSP

Rikshospitalet, Med. Bibliotek og Informasjonssenter,
0027 Oslo Tlf: 22 86 77 69 Fax: 22 36 47 75
E-mail: a.m.haraldstad@rh.uio.no

Sigrid Gimse, UMED

Med. Fakultetsbibliotek, Pb. 1113 Blindern
0317 Oslo Tlf: 22 85 14 94 Fax: 22 85 11 31
E-mail: s.n.gimse@ioks.uio.no

Redaksjon SMH-Nytt:

Elisabeth Akre, ND/MED - se styreliste

Wenche Sæterdal, UOD

Det odontologiske fakultetsbibliotek,
Postboks 1109 Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 22 85 20 66 Fax: 22 85 23 36
E-mail: wenche.saterdal@ub.uio.no

Mimi Dammann, UIMMUNOL

Inst. for generell- og revmatolog. immunologi
Fr. Qvams gt. 1, 0172 Oslo
Tlf: 22 94 37 23 Fax: 22 94 38 59
E-mail: mimi.dammann@rh.uio.no

Anne Jodaa Nilssen, STAMI

Statens arbeidsmiljøinstitutt
Postboks 8149 Dep, 0033 Oslo
Tlf: 23 19 51 86 Fax: 23 19 52 02
E-mail: Anne.J.Nilssen@stami.no

URL:

<http://www.uio.no/~wences/smhn198/>

SMH-Nytt utgis av:

Norsk Bibliotekforening

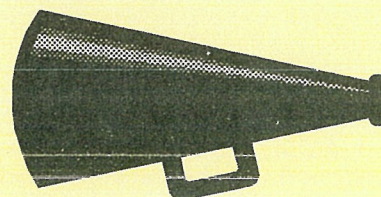
Spesialgruppen for medisin og helsefag

Kontonummer: 0806 2267276

Opplag 250, gratis til SMH's medlemmer

Årsabonnement ikke-medlemmer kr. 100

ISSN 0800-3181

Returadresse:	Innhold:	Side
Elisabeth Husem Psykiatrisk Institutt Biblioteket Postboks 85 Vinderen 0319 Oslo	Nytt fra styret	1
	Årsmelding	3
	Regnskap / Budsjettforslag	6
	Virkeplan	7
	Årsmøte	10
	Medlemsmøte	13
	SMH-kurs: brukeropplæring	15
	Medlemsmøte, Lovisenberg	17
	EAHIL- Utrecht	18
	SMH's diskusjonsgruppe på internett	22
	Elektronisk publisering	24
	Anbefalte lenker	30
	INTO INFO	31
	SMH-Nytt 1/1998	

Oppsett av manuskripter til SMH-Nytt:

Bruk Times new roman pkt. 11, helst Word 6.0 eller høyere (for pc, ikke mac).
 Skriv vanlig enkel tekst, **uten** tabulator, innrykk, punktmerking etc. Avsnitt og
 uthevninger kan brukes.

Manus sendes redaksjonen på virussjekknet diskett eller som attached document.

Send **alltid** med en papirversjon av manuskriptet.

Foto (helst sort/hvitt) eller andre illustrasjoner sendes sammen med papirversjonen eller
 inkludert som elektronisk bilde i GIF, WMF, JPG-format eller som clip-art.

Alle oppgitte Web-adresser må være sjekket - slik at de kan brukes direkte i nettutgaven
 av bladet.

Redaktørene forbeholder seg en viss rett til å forkorte/forandre/klippe i tekst eller bilder.

SMH-Nytts lesere ønskes en riktig god påske!

*Deadline for
 neste
 nummer:
 1. mai
 1998*

